

ที่ระลึกพิธีเปิด

ห้องสมุดประชาชน

“เฉลิมราชกุมารี”

อำเภอเมืองนครราชสีมา

จังหวัดนครราชสีมา

วันพฤหัสบดี ที่

๔ มิถุนายน ๒๕๔๑

สัจเจน กิตติ ปปโปติ
คนได้เกียรติ เพราะความสัตย์

สส. ๑๕/๓๑๖ พ.ศ. ๒๕/๓๖๑

ชนใดมีจิตพร้อม	คุณธรรม
ประพฤติซึ่งถือคำ	เชื่อได้
ยอมเป็นที่นิยมดำ	รงเกียรติ ตนนา
ก็เพราะตั้งสัตย์ให้	โลกขรื่องสรรเสริญ

ธีโร จ สุขสวาโส ญาตินโว สมากโม
อยู่ร่วมกับปราชญ์ นำสุขมาให้ เหมือนสมาคมกับญาติ

พ.ศ. ๒๕/๔๒

เป็นมิตรกับปราชญ์ล้ำ	เลอคุณ
ประพฤติชอบกอปรการบุญ	ก่อเกื้อ
ยอมช่วยแนะนำหนุน	ให้สุข สวัสดิ์แฮ
ดูจอยู่กัชนเชื้อ	ญาติผู้ร่วมวงศ์

สีล โลก อนุตตร
ศีลเป็นเยี่ยมในโลก

พ.ศ. ๒๗/๒๘

ประพฤติตนเรียบร้อย	กายวา จาแฮ
อีกจิตครองธรรมา	ยังล้ำ
เป็นเอกทั้งโลกา	ดับทุกข์
ข้าศึกมิอาจกล้า	แก่ผู้ทรงศีล

มาร่วมกันทำให้ชาวโลกอ่านออกเขียนได้
let's join in making a literate world

ศิริพร

ที่ระลึกพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองนครราชสีมา
ตำบลหัวทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกเนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จเป็นประธานในพิธีเปิด
วันพฤหัสบดีที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๑

คำนำ

ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอเมืองนครราชสีมา สำเร็จสมบูรณฺ์สง่างามสมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยความร่วมมือร่วมใจของคนโคราช ที่มีความจงรักภักดี ต่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ชัตติยราชกุมารี ที่ ประชาชนชาวไทย รักเทิดทูน และศรัทธาด้วยประจักษ์ว่าพระองค์ท่านได้ บำเพ็ญพระราชกรณียกิจอุทิศพระองค์ทรงงานหนัก และสนองพระราชปณิธาน ในการมุ่งมั่นตั้งใจต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประชาชนให้กว้างขวาง และเข้าถึงประชาชนในชุมชนมากขึ้น โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณ จาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน ทรงเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอเมืองนครราชสีมา ในวันพฤหัสบดีที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๐ ยังความปลื้มปิติแก่พสกนิกรชาวโคราช เป็นล้นพ้น

เพื่อเป็นการระลึกถึงวันมหามงคลนี้สืบไป คณะทำงานจึงได้จัดทำ เอกสารที่ระลึกในพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอเมือง นครราชสีมา เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี บอกเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" แห่งนี้ และชุมชนโคราชโดยรอบ ทั้งนี้เพื่อเป็นอนุสรณ์ถึง ความทรงจำอันมีค่ายิ่งนี้ตลอดไป

คณะผู้จัดทำ

๔ มิถุนายน ๒๕๔๐

สารบัญ

พระราชประวัติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	9
โครงการห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี	14
"เมืองหญิงกล้า ผ้าไหมดี หมี่โคราช ปราสาทหิน ดินด่านเกวียน" นครราชสีมา	25
อำเภอเมืองนครราชสีมา	30
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครราชสีมา	33
ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอเมืองนครราชสีมา	35
อดีต ปัจจุบัน อนาคต การศึกษานอกโรงเรียน	37
ก้าวทางการศึกษานอกโรงเรียน	39
รัฐไทยกับการจัดการศึกษาประชาชน	41
กองการศึกษาผู้ใหญ่กับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	42
การพัฒนางานการศึกษาผู้ใหญ่ สู่การศึกษาตลอดชีวิต	47
แสงตะเกียงเจ้าพายุ มาพร้อมกับครูอาสาสมัคร กศน.	50
การศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ	64
การจัดข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาชน	67
เรารู้หนังสือจนจบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย (การศึกษาสายสามัญ)	69
ค.พ.น. จุดกำเนิดการกระจายอำนาจงาน กศน.	71
การศึกษานอกโรงเรียนวันนี้	72
กศน. ใน ค.ศ. ๒๐๐๐	74
เมืองย่าโม โคราช นครราชสีมา	77
เมืองนครราชสีมา ในอดีต	79
วีรกรรมท้าวสุรนารี	82
เพลงโคราช	85
นามสกุลคนโคราช : คนตำบลหัวทะเล	89
ต้นสาธิต พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดนครราชสีมา	93

พระราชประวัติ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นพระราชธิดาองค์ที่สองในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระนามเดิมว่าสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์ ประสูติเมื่อวันเสาร์ที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๘ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต โดยศาสตราจารย์นายแพทย์หม่อมหลวงเกษตร สนิทวงศ์ เป็นผู้ถวายการประสูติ และทรงมีพระนามที่บรรดาข้าราชการบริพารเรียกกันทั่วไปว่า "ทูลกระหม่อมน้อย"

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเริ่มการศึกษาระดับอนุบาล ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ ที่โรงเรียนจิตรลดา ขณะพระชนมายุได้ ๓ ชันษาเศษ ทรงมีพระสหายร่วมชั้นเรียนอีก ๒๐ คน ซึ่งมาจากบุตรหลานของพระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการ ตลอดจนมหาดเล็ก ผู้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณให้มาร่วมเรียนด้วยโดยปราศจากชั้นวรรณะ วิชาที่ทรงศึกษาในชั้นอนุบาลนี้คือ วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เลขคณิต และขับร้อง

เมื่อทรงเรียนจบชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ได้ทรงสอบร่วมกับนักเรียนทั่วประเทศโดยใช้ข้อสอบของกระทรวงศึกษาธิการ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงสอบได้ที่หนึ่งได้คะแนนรวมร้อยละ ๙๖.๖๐ ซึ่งเป็นคะแนนสูงสุดสำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ จึงทรงได้รับพระราชทานรางวัลเรียนดีจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๑ ทรงศึกษาที่โรงเรียนจิตรลดาจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยทรงสอบได้เป็นที่หนึ่งของประเทศ แผนกศิลปะ ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๔ ได้คะแนนร้อยละ ๘๙.๓๐

ต่อจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงสอบเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา โดยทรงเลือกคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นอันดับที่ ๑ ผลการสอบปรากฏว่าทรงได้ที่ ๔ เมื่อเรียนที่คณะอักษรศาสตร์ ทรงสอบได้ที่ ๑ ของ

คณะอักษรศาสตร์ทุกปี จนถึงปีสุดท้ายทรงสอบไล่ได้แต้มเฉลี่ย ๓.๙๘ นับเป็นที่หนึ่ง คณะอักษรศาสตร์ จึงทรงได้รับพระราชทานปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิตเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๒๐ และยังได้รับพระราชทานรางวัลเหรียญทองในฐานะที่ทรงสอบได้ที่หนึ่งมาทุกปีอีกด้วย

นอกจากพระสติปัญญายอดเยี่ยมที่กล่าวมาแล้ว ยังทรงมีพระอุตสาหะวิริยะ อ่อนอดเยี่ยมอีกด้วย เนื่องจากระหว่างที่ทรงศึกษาอยู่นั้น ทรงมีพระราชภาระที่จะต้องติดตามพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ไปในการเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎรต่างจังหวัดอยู่เป็นประจำ ทำให้ไม่สะดวกต่อการศึกษาเล่าเรียน แต่ก็ทรงติดตามการเรียนอยู่ตลอดเวลา โดยทรงอาศัยเวลาว่างหลังจากปฏิบัติภารกิจประจำวันเสร็จสิ้นแล้ว ภาพที่เจตา คือ ภาพที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงถือหนังสือเต็มพระหัตถ์ และทรงหิ้วกระเป๋าใบโตบรรจุสรรพตำราเป็นจำนวนมาก ทรงพระดำเนินไปยังห้องเรียนต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ เป็นที่สะดุดตาพิเศษ เนื่องจาก นิลิตทั่ว ๆ ไปมักถือสมุดหนังสือกันคนละ ๓-๔ เล่มเท่านั้น

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงได้รับฉายาว่าเป็น "หนอนหนังสือ" พระองค์หนึ่ง นอกจากจะสนพระทัยในการอ่านหนังสืออย่างจริงจังแล้ว ยังทรงเป็นนักสะสมหนังสือด้วย หนังสือที่มีคุณค่าบางเล่ม ซึ่งไม่ทรงมี แต่พระสหายมี ก็ทรงยืมหนังสือเหล่านั้นจากพระสหายไปอ่านเพื่อมิให้พลาดหนังสือเล่มนั้นไป จากการอ่านหนังสือเป็นจำนวนมากนี้เอง ทำให้ทรงรอบรู้ในวิชาต่าง ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ภาษาไทย และภาษาตะวันออกเป็นอย่างดี

หลังจากทรงได้รับพระราชทานปริญญาบัตร อักษรศาสตร์บัณฑิตแล้ว ได้ทรงสมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทในบัณฑิตวิทยาลัย ทั้งที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่คณะอักษรศาสตร์ ทรงเลือกศึกษาวิชาบาลี และสันสกฤต ส่วนที่คณะโบราณคดีทรงศึกษาวิชาจารึกภาษาตะวันออก พระองค์ตัดสินใจเลือกทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "จารึกพบที่ปราสาทพนมรุ้ง" เพื่อรับพระราชทานปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศิลปากรก่อน ทรงสำเร็จการศึกษาได้รับพระราชทานปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศิลปากร จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๒๒ หลังจากนั้นทรงทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ทศบารมีในพุทธศาสนาเถรวาท" ในสาขาวิชาภาษาบาลี-สันสกฤต คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับพระราชทานปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต เมื่อ ๙ กรกฎาคม ๒๕๒๔

และทรงศึกษาต่อระดับดุษฎีบัณฑิต ในสาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาวัตกรรมการเสริมทักษะการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" รับพระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ เมื่อ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๒๙

นอกจากนี้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ยังได้เข้าร่วมการอบรมวิทยาการสมัยใหม่ด้านการศึกษาข้อมูลระยะไกล ที่ ศูนย์ศึกษาข้อมูลระยะไกล (ASIAN REGIONAL REMOTE SENSING TRAINING CENTER) สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (ASIAN INSTITUTE OF TECHNOLOGY) เมื่อ มิถุนายน ๒๕๒๗ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ประกอบด้วยภาคทฤษฎี มีการศึกษาข้อมูลจากระยะไกลเกี่ยวกับระบบคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ระบบเครื่องมือบันทึกข้อมูล ระบบเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล ทฤษฎีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสายตา และคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ยังมีภาคสนาม คือการออกไปสนามเพื่อการรวบรวมข้อมูล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลภาพถ่าย ข้อมูลคอมพิวเตอร์ และสิ่งที่ปรากฏจริงบนภาคพื้นดิน

วิทยาการที่ทรงศึกษานั้น สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านผลผลิตทางการเกษตร การจัดการป่าไม้ การบริการแหล่งน้ำ การสำรวจทางธรณีวิทยา การหาแหล่งแร่ และน้ำมันปิโตรเลียม การทำแผนที่ การใช้ที่ดิน และการวางแผนงานสำหรับในเมืองและชนบท ประชากรศาสตร์ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ตลอดจนงานเพื่อสุขภาพของมนุษย์และสัตว์ ซึ่งจะอำนวยความสะดวกอย่างยิ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อถวายงานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การอุทิศพระองค์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยการทรงงานหนักหลายด้านอย่างมิทรงเหน็ดเหนื่อย และทรงกระทำมาอย่างต่อเนื่อง โดยทรงถือหลักว่า "การช่วยเหลือประชาชน เป็นหน้าที่ของสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่ต้อง**ทำเป็นประจำอยู่แล้ว**" นั้น แสดงให้เห็นแจ้งชัดถึงการที่มีได้โปรดให้มีการสรรเสริญ ยกย่องเป็นพิเศษ ทั้งๆ ที่เป็นທີ່ประจักษ์ชัดในดวงใจของคนทั้งชาติว่า "**น้ำพระทัย**" ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีนั้น ยิ่งใหญ่ไพศาลเพียงใด

หลายครั้งหลายคราในสภาพการณ์อันทุลักทุเล และสภาพแวดล้อมอันไม่น่าเชื่อ สายตาของผู้ที่พบเห็นว่าจะทรงปรากฏพระองค์อยู่ ณ ที่นั้น แต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ กลับปรากฏพระองค์อยู่เพื่อทรงปฏิบัติพระราชภารกิจ สนองงานในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งทั้งหมดก็เป็นไปเพื่อความอยู่ดี กินดี และความผาสุกแห่ง

มหาชนชาวสยามนั่นเอง ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้ทรงมีพระราชดำรัส
ในเรื่องนี้ว่า

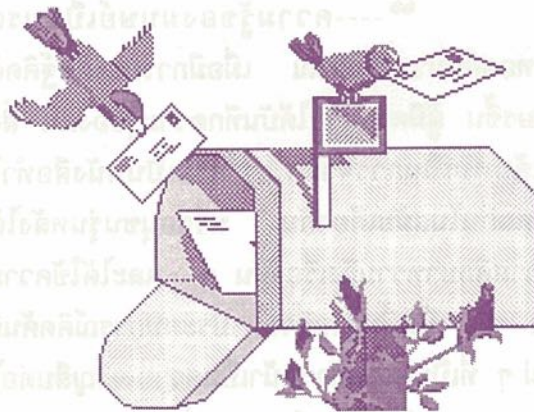
จาก "เหตุที่ขอการพัฒนาช่วยเหลือ
ประชาชนนั้นเห็นจะเป็นเพราะความเคยชิน
ตั้งแต่เกิดจำความได้ก็เห็นทั้งพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวฯ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม
ราชินีนาถ และสมเด็จพระศรีนครินทราบ
รมราชชนนี ทรงคิดหาวิธีการต่างๆ ที่จะยก
ฐานะความเป็นอยู่ของคนไทยให้ดีขึ้น...ได้ตาม
เสด็จไป...เห็นความทุกข์ยากลำบากของพี่น้อง
เพื่อนร่วมชาติก็คิดว่าช่วยอะไรได้ก็ควรช่วย
ไม่ควรนิ่งดูตาย เมื่อโตขึ้นพอมีแรงทำอะไรก็ทำ
ไปอย่างอัตโนมัติ โดยทำตามพระราชกระแส
หรือทำตามแนวพระราชดำริ การช่วยเหลือ
ประชาชนเป็นหน้าที่ของสถาบันพระมหากษัตริย์
ต้องทำประจำอยู่แล้ว อนึ่งการช่วยเหลือคนที่
ตกทุกข์ได้ยากนั้น ก็สอดคล้องกับคำสอนใน
พุทธศาสนาด้วย ผู้ที่ทำบุญย่อมได้รับความอ้อม
อกอ้อมใจ คือ ใ้บุญ"

นอกจากนี้ ยังพระราชทาน ทักษะในเรื่องการพัฒนาของพระองค์ ต่อไปอีกว่า

"---รู้สึกอยู่เสมอว่าการเป็นเจ้าของบ้าน
ได้เปรียบผู้อื่นหลายอย่างคือ ได้รับความสะดวก
สบาย ความเชื่อถือ ความเอื้อเฟื้อจากผู้อื่น
ได้รับความรู้ และความร่วมมือน่านับการ
จะพูดจาติดต่อกับใครก็ง่าย ถือเป็นผลประโยชน์
ที่เกิดในตระกูลที่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย
เคยทำคุณแก่บ้านเมือง ผลดีก็มาตกกับลูกหลาน
ดังที่ได้กล่าวมา ฉะนั้นจึงควรนำข้อได้เปรียบนี้
มาทำประโยชน์แก่คนอื่น

การออกไปพัฒนานั้น เป็นเรื่อง
สนุกเป็นการท้าทายสติปัญญาว่าถ้ามีโจทย์คือ
มีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ก็ต้องพยายาม
หาข้อเฉลยคือ วิธีแก้ปัญหา การแก้ปัญหา
ซึ่งบางครั้งก็กินเวลานานกว่าจะคิดออก
การออกไปพัฒนานั้น ทำให้ได้ไปเที่ยวเปิดหู
เปิดตาด้วย นอกจากจะได้ความรู้ และ
ประสบการณ์มากมายแล้ว ยังได้เห็นทิวทัศน์
งดงาม อย่างกับได้ไปดูภาพเขียนฝีมือจิตรกร
ชั้นเยี่ยมในหอศิลปะ----

พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีนั้น
มีมากมาย จนมีอาจบรรยายให้ครบถ้วนได้ แต่อย่างล้นยิ่งใหญ่เป็นประโยชน์แก่
ประเทศชาติทั้งสิ้น พระคุณธรรมอันล้ำเลิศของพระองค์ ดังนี้ พระองค์จึงคู่ควร
แก่ความเป็น "ปียชาติ" โดยแท้

โครงการห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

เนื่องในมิ่งมงคลสมัยที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระชนมายุ ๓๖ พรรษา ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ เพื่อสนองพระราชปณิธาน และแนวทางพระราชดำริในการส่งเสริมการศึกษาสำหรับประชาชนตามที่ทรงแสดงไว้ในโอกาสต่าง ๆ ได้แก่ ในการประชุมสมัชชาสากลว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๓๓ ได้ทรงพระราชทานลายพระหัตถ์เชิญชวนให้

ร่วมกันทำให้ชาวโลกอ่านออกเขียนได้

และได้พระราชนิพนธ์ เรื่อง "ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า" ความว่า

“ ----ความรู้ของมนุษย์เป็นมรดกตกทอดกันมาแต่โบราณ เมื่อมีการประดิษฐ์คิดค้นอักษรขึ้น ผู้มีความรู้ก็ได้บันทึกความรู้ของตน สิ่งที่ตนค้นพบเป็นการจารึก หรือเป็นหนังสือทำให้บุคคลอื่นในสมัยเดียวกัน หรืออนุชนรุ่นหลังได้มีโอกาสศึกษาทราบถึงเรื่องนั้น ๆ และได้ใช้ความรู้เก่า ๆ เป็นพื้นฐานที่จะหาประสบการณ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นความก้าวหน้าเป็นความเจริญสืบต่อไป

ห้องสมุดเป็นสถานที่เก็บเอกสารต่าง ๆ อันเป็นแหล่งความรู้ดังกล่าวแล้วจึงเรียกได้ว่าเป็นครูเป็นผู้ชี้แนะให้เราแก้ปัญหาวิเคราะห์วิจารณ์ให้รู้สิ่งที่ควรรู้อันชอบด้วยเหตุผลได้

ข้าพเจ้าอยากให้เรา มีห้องสมุดที่ดี มีหนังสือครบทุกประเภทสำหรับประชาชน หนังสือประเภทที่ข้าพเจ้าคิดว่าสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง คือหนังสือสำหรับเด็ก วัยเด็กเป็นวัยเรียนรู้ เด็ก ๆ ส่วนใหญ่สนใจจะทราบเรื่องราวต่าง ๆ แปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่แล้ว ถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณค่าทั้งเนื้อหา และรูปภาพให้เขาอ่าน ให้ความรู้ความบันเทิง เด็ก ๆ จะได้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ที่รอบรู้ มีธรรมะประจำใจ มีความรักบ้านเมือง มีความต้องการปรารถนาจะทำแต่ประโยชน์ที่สมควร----”

กระทรวงศึกษาธิการได้ขอพระราชทานพระราชนุญาต ดำเนินโครงการจัดสร้างห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี จำนวน ๓๗ แห่ง ในอำเภอต่างๆ ทั่วประเทศเพื่อเฉลิมพระเกียรติ และสนองในพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ทรงมีต่อประชาชนชาวไทย กรมการศึกษานอกโรงเรียน ในฐานะหน่วยงานที่ดูแลเรื่องห้องสมุดประชาชน ได้นำเสนอโครงการจัดสร้างห้องสมุดเฉลิมราชกุมารี เสนอในที่ประชุมคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษานอกโรงเรียน ที่ประชุมเห็นพ้องต้องกันว่าสมควรดำเนินโครงการนี้เป็นอย่างยิ่ง และได้กราบบังคมทูล ขอพระราชทาน พระราชนุญาตจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งพระองค์ท่านได้ทรงมีเมตตาพระราชทาน พระราชนุญาตให้ดำเนินโครงการนี้ และพระราชทานนามห้องสมุดตามโครงการนี้ว่า **"ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี"** โดยมีพระราชนุญาตให้อัญเชิญพระนามาภิไธยประดิษฐานเหนือห้องสมุดด้วย

ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารีแต่ละแห่ง สร้างขึ้นด้วยความจงรักภักดี และความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ประชาชนในท้องถิ่นหน่วยงานภาครัฐบาล และเอกชน พร้อมใจน้อมเกล้าฯ ถวายเพื่อสนองพระราชปณิธาน ให้ทุกชุมชนมีแหล่งความรู้ที่พร้อมพรั่งสมบูรณ์ เป็นแบบอย่างของการพัฒนาห้องสมุดสืบต่อไป

ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี มีความแตกต่างจากห้องสมุดประชาชนทั่วไป คือภายในตัวอาคารจัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบ เป็นห้องสมุดสำหรับปัจจุบันและ

อนาคตที่ไม่ได้บริการเฉพาะการให้ยืมหนังสือเท่านั้น แต่จะมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนองความต้องการของประชาชน อาทิ มีบริการห้องสมุดที่ครบถ้วน เป็นระบบ ห้องปฏิบัติการทางภาษา โสตทัศนศึกษา มุมหนังสือพระราชนิพนธ์ มุมเด็ก มุมวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น บริการจัดการศึกษานอกโรงเรียน และยังเป็นศูนย์กลางสนับสนุนสื่อต่าง ๆ แก่แหล่งความรู้หมู่บ้าน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอีกด้วย ภายนอกอาคารจะมีบริเวณกว้างขวาง ร่มรื่น สวยงาม จังหวัดต่างๆ ได้ตระหนักในความสำคัญและเข้าร่วมโครงการฯ เพื่อเฉลิมพระเกียรติครั้งนี้ อย่างกว้างขวาง

จังหวัดนครราชสีมา ได้เข้าร่วมโครงการและมีห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี จำนวน ๖ แห่ง ซึ่งได้เสด็จฯ มาเป็นประธานพิธีเปิดแล้ว ๔ แห่ง ได้แก่

- ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอปากช่อง เมื่อ ๔ กันยายน ๒๕๓๕
- ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอชุมพวง เมื่อ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๖
- ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอพิมาย เมื่อ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐
- ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอปักธงชัย เมื่อ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๐

สำหรับห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จะได้เปิดเป็นแห่งที่ ๖๐ ของประเทศ (แห่งที่ ๕ ของจังหวัดนครราชสีมา) และห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอแก่งสนามนาง จะได้เปิดเป็นแห่งต่อไป

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นประธานพิธีเปิดห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี

อำเภอพิมาย

อำเภอบักรังษัย

พิธีวางศิลาฤกษ์

ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอเมืองนครราชสีมา

การก่อสร้างห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี
อำเภอเมืองนครราชสีมา

กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้

ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารีอำเภอเมืองนครราชสีมา

บริเวณภายนอกอาคาร

ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารีอำเภอเมืองนครราชสีมา

บริเวณภายในอาคาร

ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารีอำเภอเมืองนครราชสีมา

ต้นสาธร

พันธุ์ไม้พระราชทาน

เพื่อปลูกเป็นมงคล

จังหวัดนครราชสีมา

เมืองหญิงกล้า

ผ้าไหมดี

หมี่โคราช

ปราสาทหิน

ดินด่านเกวียน

นครราชสีมา

เมืองหญิงกล้า ผ้าไหมดี หมี่โคราช ปราสาทหิน ดินด่านเกวียน

นครราชสีมา

นครราชสีมา เมืองหน้าด่านสู่ภาคอีสาน เป็นเมืองใหญ่ และสำคัญยิ่งในสมัยโบราณมีฐานะเป็นเมือง "เจ้าพระยามหานคร" เช่นเดียวกับเมืองนครศรีธรรมราช มีอำนาจปกครองทั้งเมืองใหญ่น้อย ในอีสานหลายแห่ง มีโบราณสถานสมัยขอมอันใหญ่โต และเป็นเมืองแห่งวีรกรรมอันกล้าหาญของวีรสตรีไทย คือ **คุณหญิงโม** หรือ**ท้าวสุรนารี** มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนาน ของดีโคราชในอดีตได้แก่ "เมืองนกเขา คารมคม อ้อยคันร่ม ส้มขี้ม้า ผ้าทางกระรอก" แต่ปัจจุบันของดีโคราชได้เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์ ได้แก่ "เมืองหญิงกล้า ผ้าไหมดี หมี่โคราช ปราสาทหิน ดินด่านเกวียน"

เมืองนครราชสีมาปรากฏตามพงศาวดารว่า ครั้งขอมเป็นใหญ่ในสุวรรณภูมิ สมัยของเจ้าอโศกมหาราชรวพุทธศักราช ๓๐๐ ได้ส่งพระมหาเถระ ๒ รูป คือ พระโสณะ กับพระอุตระ สมณทูตของพระโมคคัลลีปุตติสเถระ สังคายนา ใน พ.ศ. ๒๔๘ แล้วนำลัทธิพระพุทธศาสนาเข้ามาเผยแพร่ในสุวรรณภูมิส่วนกลางขึ้นที่อาณาจักรทวาราวดีเป็นครั้งแรก เขตแคว้นทวาราวดีเวลานั้นได้แผ่มาถึงเขตท้องที่อำเภอสูงเนิน ตรงที่สุดเขตแดนชาวทวาราวดีได้สร้าง "เมืองเสมา" ตั้งอยู่ฝั่งซ้ายของลำตะคอง

ต่อมาราว พ.ศ. ๗๐๐ มีชาวอินเดียพวกหนึ่งแล่นเรือเลียบฝั่งทะเลแถบมณฑลฝ้ายใต้ตรงปากแม่น้ำโขง แล้วอพยพเข้ามาตั้งภูมิลำเนา ตั้งแต่ปากลุ่มน้ำโขงจนถึงแดนกัมพูชา พวกอินเดียที่อพยพมาครั้งนี้ นับถือศาสนาพราหมณ์ฝ้ายใต้ทั้งสิ้น คือนับถือพระวิษณุ แล้วแผ่อณาจักรเข้ามาในดินแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย เวลานั้นเรียกว่าอาณาจักรโคตรบูรณ มีเมืองพนมเป็นเมืองหลวง แล้วได้สร้าง "เมืองพิมาย" เป็นหัวเมืองเอกเมืองหนึ่งกับ "เมืองขวางธนบุรีศรีมหานครราช" ประจันหน้ากับเมืองเสมา ครั้นต่อมาสามัญชนเห็นชื่อเมืองยาวเกินไป เรียกยากเลยนิยมเรียกว่า "เมืองคอนราช" ต่อมาเข้าใจว่าเป็น "โคราช"

ลักษณะภูมิศาสตร์

จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่บนที่ราบสูงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสูงกว่าระดับน้ำทะเล ๒๐๐-๓๐๐ เมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๒๐,๕๔๔ ตารางกิโลเมตร ระยะห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์ ๒๕๙ กิโลเมตร โดยทางรถไฟ ๒๖๔ กิโลเมตร

มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดเขตจังหวัดชัยภูมิ และขอนแก่น

ทิศใต้ ติดเขตจังหวัดนครนายก และปราจีนบุรี

ทิศตะวันออก ติดเขตจังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก ติดเขตจังหวัดชัยภูมิและสระบุรี

การปกครอง

จังหวัดนครราชสีมา แบ่งการปกครองและการบริหารราชการ ๓ ลักษณะ คือ

๑. การบริหารราชการส่วนกลาง มีส่วนราชการสังกัดส่วนกลางตั้งหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดอยู่ ๑๒๒ หน่วย ได้แก่

๑.๑ สังกัดกระทรวงมหาดไทย จำนวน ๑๕ หน่วย

๑.๒ สังกัดกระทรวง ทบวง กรมอื่น จำนวน ๙๘ หน่วย

๑.๓ หน่วยงานอิสระ จำนวน ๙ หน่วย

๒. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็นระดับจังหวัด และอำเภอ

๒.๑ จังหวัดประกอบด้วยส่วนราชการจังหวัด ๔๘ ส่วน โดยสำนักงานจังหวัดเป็นหน่วยงานกลางในการบริหารราชการ และเป็นศูนย์ประสานงานกับส่วนราชการต่างๆ ประกอบด้วย

(๑) ส่วนราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย จำนวน ๑๓ หน่วย

(๒) ส่วนราชการกระทรวง ทบวง กรมอื่น จำนวน ๓๕ หน่วย

๒.๒ อำเภอแบ่งออกเป็น ๒๖ อำเภอ ๖ กิ่งอำเภอ ๒๔๗ ตำบล ๓,๓๒๖ หมู่บ้าน ประกอบด้วย อำเภอเมืองนครราชสีมา, ขามทะเลสอ, ขามสะแกแสง, คง, ครบุรี, จักราช, ชุมพวง, โชคชัย, เฉลิมพระเกียรติ, ด่านขุนทด, โนนสูง, โนนไทย, บ้านเหลื่อม, บัวใหญ่, ประทาย, ปักธงชัย, ปากช่อง, พิมาย, สีคิ้ว, สูงเนิน, เสิงสาง, หนองบุญนา, ห้วยแถลง, โนนแดง, แก้งสนามนาง, วังน้ำเขียว, กิ่ง อ.เทพารักษ์, กิ่ง อ.เมืองยาง, กิ่ง อ. พระทองคำ, กิ่ง อ.ทะเลเมนชัย, กิ่ง อ.สีดา, กิ่ง อ.บัวลาย

๓. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการบริหารราชการซึ่งส่วนกลางมอบอำนาจให้ท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยมีคณะหรือบุคคลที่ราษฎรในท้องถิ่นเลือกตั้งเข้ามาตามวิถีทางประชาธิปไตยเพื่อทำหน้าที่บริหาร ทั้งนี้ มีงบประมาณเป็นของตนเอง และมีอิสระในการบริหารงานแบ่งออกได้ดังนี้

๓.๑	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	จำนวน	๑	แห่ง
๓.๒	เทศบาลนคร	จำนวน	๑	แห่ง
๓.๓	เทศบาลตำบล	จำนวน	๓	แห่ง
๓.๔	สุขาภิบาล	จำนวน	๔๒	แห่ง
๓.๕	องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	๒๖๗	แห่ง

การคมนาคม

สามารถเดินทางสู่จังหวัดนครราชสีมาได้หลายทาง ได้แก่

ทางรถยนต์ ๒ เส้นทาง คือ จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข 1 (พหลโยธิน) แยกเข้าทางหลวงหมายเลข ๒ (มิตรภาพ) ที่สระบุรี เรื่อยไปจนถึงนครราชสีมา รวมระยะทาง ๒๕๙ กิโลเมตร อีกเส้นทางคือจากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๐๔ ผ่านมีนบุรี ฉะเชิงเทรา พนมสารคาม กบินทร์บุรี ปักธงชัย ถึงนครราชสีมา รวมระยะทาง ๒๗๓ กิโลเมตร

รถโดยสารประจำทางปรับอากาศ บริษัท ขนส่ง จำกัด มีรถโดยสารทั้งธรรมดา และรถปรับอากาศ

รถไฟสายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เครื่องบินโดยสาร

อำเภอเมืองนครราชสีมา

อำเภอเมืองนครราชสีมา มีชื่อเรียกพื้นเมืองว่า "โคราช" เหตุที่เรียกเป็น ๒ ชื่อ ปรากฏตามหลักฐานโบราณคดีเรื่องงานช่าง ตอนวินิจฉัยชื่อเมืองนครราชสีมาว่าก่อนที่จะสร้างเมืองขึ้นในสถานที่ปัจจุบัน เดิมมีชื่อเมืองโบราณอยู่สองเมือง ตั้งอยู่ทางด้านขวาของตำบลลำตะคอง ในปัจจุบันเรียกว่า เมืองโคราชปุระ และเมืองทั้งสองตั้งอยู่ทางฝั่งซ้ายของตำบลลำตะคอง เรียกว่า เมืองเสมา จากหลักฐานในการสำรวจพบว่าในบริเวณเมืองทั้งสอง เมืองเสมาเป็นเมืองที่ได้ก่อสร้างขึ้นก่อน ต่อมาได้มาสร้างเมืองโคราชปุระขึ้นมาใหม่

เมืองโคราชปุระที่สร้างขึ้นใหม่นี้ สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยขอม โดยชื่อเมืองได้รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์ ที่นิยมใช้ชื่อเมืองในมัชฌิมประเทศ ในการตั้งชื่อเมืองซึ่งในประเทศไทยมีหลายเมือง เช่น เมืองอยุธยา เมืองลพบุรี เป็นต้น ในตอนแรกเรียกว่าเมืองโคราชปุระ ครั้นนานเข้าเสียงเพี้ยนไปกลายเป็นเมืองโคราช ต่อมาในสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้ทรงย้ายเมืองโคราชและเมืองเสมา มาสร้างในสถานที่ปัจจุบัน และได้ตั้งชื่อใหม่ว่า "เมืองนครราชสีมา" ซึ่งสันนิษฐานว่า นำชื่อเมืองทั้งสองมารวมกัน และเมืองที่ตั้งใหม่นี้ได้กลายเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญ มีประตู ๔ ทิศ ได้แก่

ประตูด้านทิศตะวันตก มีชื่อเรียกว่า ประตูชุมพล

ประตูด้านทิศตะวันออก มีชื่อเรียกว่า ประตูพลล้าน

ประตูด้านทิศเหนือ มีชื่อเรียกว่า ประตูพลแสน

ประตูด้านทิศใต้ มีชื่อเรียกว่า ประตูไชยณรงค์

อำเภอเมืองนครราชสีมา ตั้งอยู่ส่วนกลางของจังหวัดนครราชสีมา มีอาณาเขต

ติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดเขตอำเภอโนนไทย และโนนสูง

ทิศใต้ ติดเขตอำเภอปักธงชัย และโชคชัย

ทิศตะวันออก ติดเขตอำเภอจักราช และโชคชัย

ทิศตะวันตก ติดเขตอำเภอสูงเนิน และขามทะเลสอ

ลักษณะของพื้นที่

อำเภอเมืองนครราชสีมา ตั้งอยู่บนที่ราบสูง สูงกว่าระดับ น้ำทะเล ๒๐๐ เมตร ดินเป็นดินร่วนปนทราย เก็บความชื้นได้น้อย มีแม่น้ำลำคูลไหลผ่าน ๒ สาย คือ แม่น้ำลำตะคองและแม่น้ำมูล พื้นที่ทางตอนใต้ของอำเภอเป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลาดชัน,

ทางตอนใต้ค่อนข้างไปทางทิศตะวันตกเป็นพื้นที่ป่าสงวนห้วยยาง, พื้นที่ตอนกลางและตอนเหนือเป็นที่ราบลุ่ม

การปกครอง

อำเภอเมืองนครราชสีมา แบ่งการปกครองออกเป็น ๒๕ ตำบล ๒๑๓ หมู่บ้าน
เทศบาลนครนครราชสีมา ๑ แห่ง
สุขาภิบาล ๒ แห่ง
องค์การบริหารส่วนตำบล ๑๗ แห่ง

สภาพสังคม

ประชากรส่วนใหญ่พูดภาษาไทย (โคราช)
ประชากร รวม ๔๕๕,๒๔๑ คน เป็นชาย ๒๒๔,๔๑๐ คน เป็นหญิง ๒๓๑,๘๓๑ คน
ศาสนา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดพุทธ ๑๓๓ แห่ง
โบสถ์คาทอลิก ๗ แห่ง

การคมนาคม

เป็นชุมทางการคมนาคม สามารถติดต่อไปยังจังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทางรถยนต์ รถไฟ สำหรับการคมนาคมระหว่างหมู่บ้าน ตำบล มีถนนเชื่อมโยงเดินทางติดต่อกันได้ทุกตำบล ทุกฤดูกาล

สภาพเศรษฐกิจ

อาชีพเกษตรกรรม	ทำไร่	ปลูกมันสำปะหลัง	ประมาณ	๑๒๐,๐๐๐	ไร่
	ทำนา		ประมาณ	๑๑๔,๒๕๐	ไร่
	ทำสวน	ปลูกมะพร้าว	หมาก พลู และพืชผัก		การเลี้ยงสัตว์
อาชีพอุตสาหกรรม	โรงสีข้าว			๒๐	แห่ง
	โรงน้ำแข็ง			๑๒	แห่ง
	โรงเลื่อยจักร			๑๒	โรง
	โรงงานทอกระสอบ			๑	โรง
	โรงงานน้ำอัดลม			๑	โรง
สถาบันการเงิน	มีสาขานาคาร			๓๒	แห่ง

การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สถานศึกษาสังกัดประถมศึกษา	๗๘	แห่ง
สถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา	๑๐	แห่ง
สถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการศึกษาเอกชน สายสามัญ	๒๘	แห่ง
สถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการศึกษาเอกชน สายอาชีพ	๗	แห่ง
สถานศึกษาสังกัดกรมการศาสนา	๒	แห่ง
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น	๕	โรง
สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา	๓	แห่ง
สถานศึกษาสังกัดกรมศิลปากร	๑	แห่ง
สถานศึกษาสังกัดสถาบันราชภัฏ	๑	แห่ง
สถานศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	๑	แห่ง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	๑	แห่ง
สถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน	๒	แห่ง

(ศูนย์ฯ จังหวัด, ศูนย์ฯ อำเภอเมือง)

ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเมืองนครราชสีมา

(ศบอ.เมืองนครราชสีมา)

ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเมืองนครราชสีมา ประกาศจัดตั้งเป็นสถานศึกษา โดยประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๖ มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดบริการ ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ดูแล ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานการศึกษาออกโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา มีสถานภาพเป็นสถานศึกษาในราชการบริหารส่วนกลาง สังกัดศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา นายสุประณีต ยศกลาง ทำหน้าที่หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเมืองนครราชสีมา มาตั้งแต่ ๒๐ มกราคม ๒๕๓๗ จนถึงปัจจุบัน

ปรัชญาการทำงานของ ศบอ.เมืองนครราชสีมา

"ร่วมมือ ตั้งใจ จริงใจ เป้าหมายคือการพัฒนาคุณภาพชีวิต"

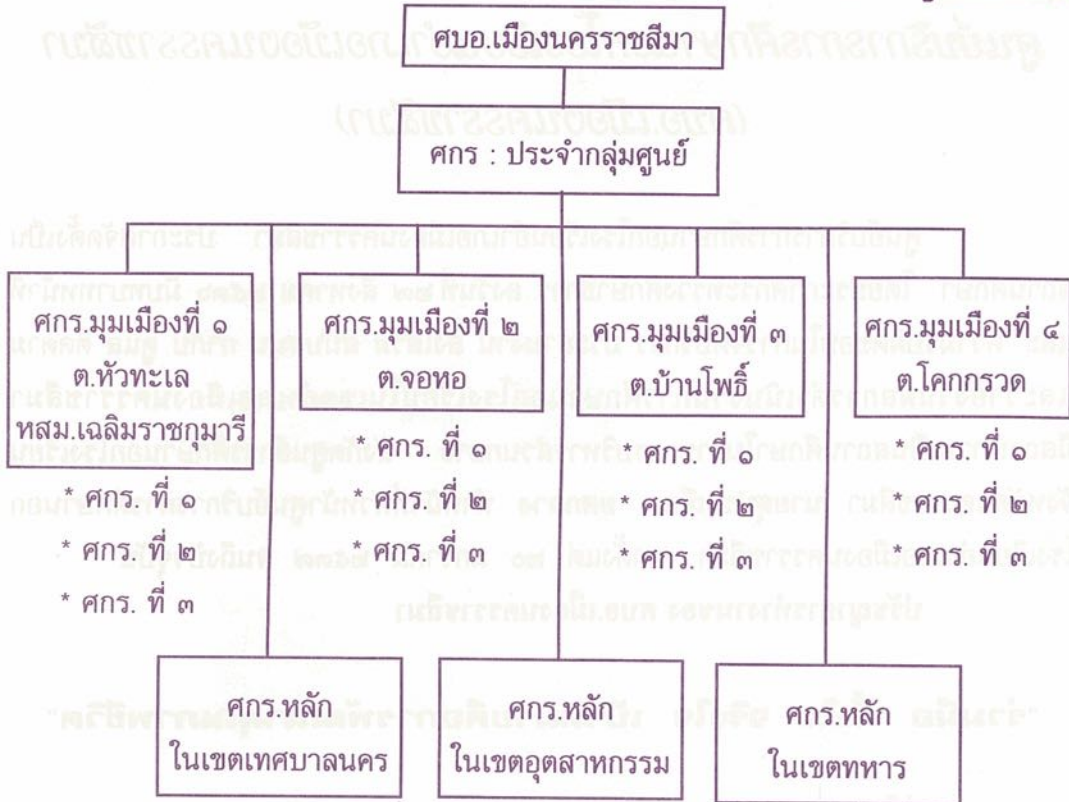
ที่ตั้ง

ในบริเวณศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา ถนนสีปศิริ ซอย ๓ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา (ข้างวัดป่าสาละวัน ติดสำนักงานพัฒนาการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม เขตการศึกษา ๑๑)

ยุทธศาสตร์การบริหารงานเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ

๑. **ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน** : ศบอ.เมืองนครราชสีมา ดำเนินการจัดการศึกษาออกโรงเรียนให้กับกลุ่มเป้าหมายหลากหลายได้แก่ กลุ่มเป้าหมายปกติ ประชาชนทั่วไป, กลุ่มเป้าหมายพิเศษ ได้แก่ ทหารกองประจำการ, ผู้ต้องขังในสถานกักกัน สถานบริการ

๒. **ทำงานร่วมกับเครือข่ายที่หลากหลาย** : โดยการจัดตั้งศูนย์การเรียน ครอบคลุมพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ศูนย์การเรียน ๖๐ แห่งใน ๒๔ ตำบล, ศูนย์การเรียนในเขตอุตสาหกรรม, ศูนย์การเรียนในสถานกักกันเรือนจำ สถานพินิจ บ้านนาวิสวัสดิ์ ศูนย์การเรียนในค่ายทหาร, ศูนย์การเรียนในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา ๓๓ ชุมชน, ศูนย์การเรียนในสถานศึกษาทั้งในระดับประถม และมัธยมศึกษา, ศูนย์การเรียนในวิทยาลัยนาฏศิลป์ตามแผนภูมิโครงสร้าง ศูนย์การเรียน ๔ มุมเมือง

๓. การใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหาร และจัดการเรียนการสอน อย่างกว้างขวาง โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ได้เรียนรู้ และรู้จักการใช้เทคโนโลยี ในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ทะเบียนนักศึกษา การขมรายการโทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียม การจัดชั้นเรียนคอมพิวเตอร์, ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพื่อเตรียม "คนคุณภาพ" สำหรับอนาคต

๔. ประสานสัมพันธ์และร่วมมือกับเครือข่าย เพื่อผลในการดำเนินงาน อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในด้านบุคลากร, วัสดุเครื่องมือในการดำเนินงาน, งบประมาณ การจัดการ และการระดมทรัพยากร การทำงานร่วมกับเครือข่ายที่หลากหลาย

๕. การจัดองค์กรนักศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานของระบบประชาธิปไตย และได้ผล โดยตรงได้แก่ การจัดกิจกรรม กศน. การประสานทรัพยากรในระดับชุมชน และเป็นการ ระดมสรรพกำลังของชุมชนเพื่อชุมชน ทำให้ปรากฏกิจกรรม ที่หลากหลายได้แก่ กีฬา-นันทนาการ, ชุมนุมวิชาการ, ชุมนุมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย, ชุมนุมค่ายลูกเสือ, ชุมนุมพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม

ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

อำเภอเมืองนครราชสีมา

ความเป็นมา

ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเมืองนครราชสีมา ได้พัฒนารูปแบบการบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน ในรูปแบบศูนย์การเรียนชุมชน โดยใช้ชุมชนเป็นฐานในการจัดกิจกรรม ศูนย์การเรียนตำบลหัวทะเลเป็นศูนย์การเรียนหลักแห่งหนึ่งที่ได้ดำเนินการเป็นจุดประสานกิจกรรมเริ่มจากในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๗ ตัวแทนศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเมืองนครราชสีมา ได้เข้าร่วมประชุมสภาตำบล เพื่อขออนุญาตใช้ที่สาธารณะประโยชน์ในการสร้างห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองนครราชสีมา ในขณะเดียวกันได้ประสานงานเสนอโครงการขอความเห็นชอบจาก คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณการก่อสร้างห้องสมุดจาก สส.เขต ๑ นครราชสีมา โดย ฯพณฯ นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ เลขานุการพรรคชาติพัฒนา ซึ่งได้รับอนุมัติในงบประมาณจังหวัดนครราชสีมา ปี ๒๕๓๘ เป็นจำนวนเงิน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สามล้านบาทถ้วน)

เดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๗ สภาตำบลหัวทะเล มีมติให้ใช้พื้นที่สาธารณะประโยชน์หมู่บ้านโนนฝรั่ง หมู่ที่ ๓ ตำบลหัวทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาเนื้อที่ ๓ ไร่ ๒ งาน ๙๕ ตารางวา เป็นที่ก่อสร้างห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารีอำเภอเมืองนครราชสีมา

๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๘ ดำเนินการก่อสร้างโดย ห้างหุ้นส่วนจำกัด พี.วี.เอ็น. กรู๊ป ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ ทำพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารห้องสมุด โดย ฯพณฯ สุวัจน์ ลิปตพัลลภ เลขานุการพรรคชาติพัฒนา สส. เขต ๑ นครราชสีมา การดำเนินการก่อสร้างห้องสมุดได้เสร็จสิ้นเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๓๙ และเริ่มเปิดทำการตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การเรียนชุมชนตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา โดยใช้ที่ทำการซึ่งเป็นอาคารประกอบด้านหลังห้องสมุดที่เป็นสถานที่ประสานและดำเนินการ

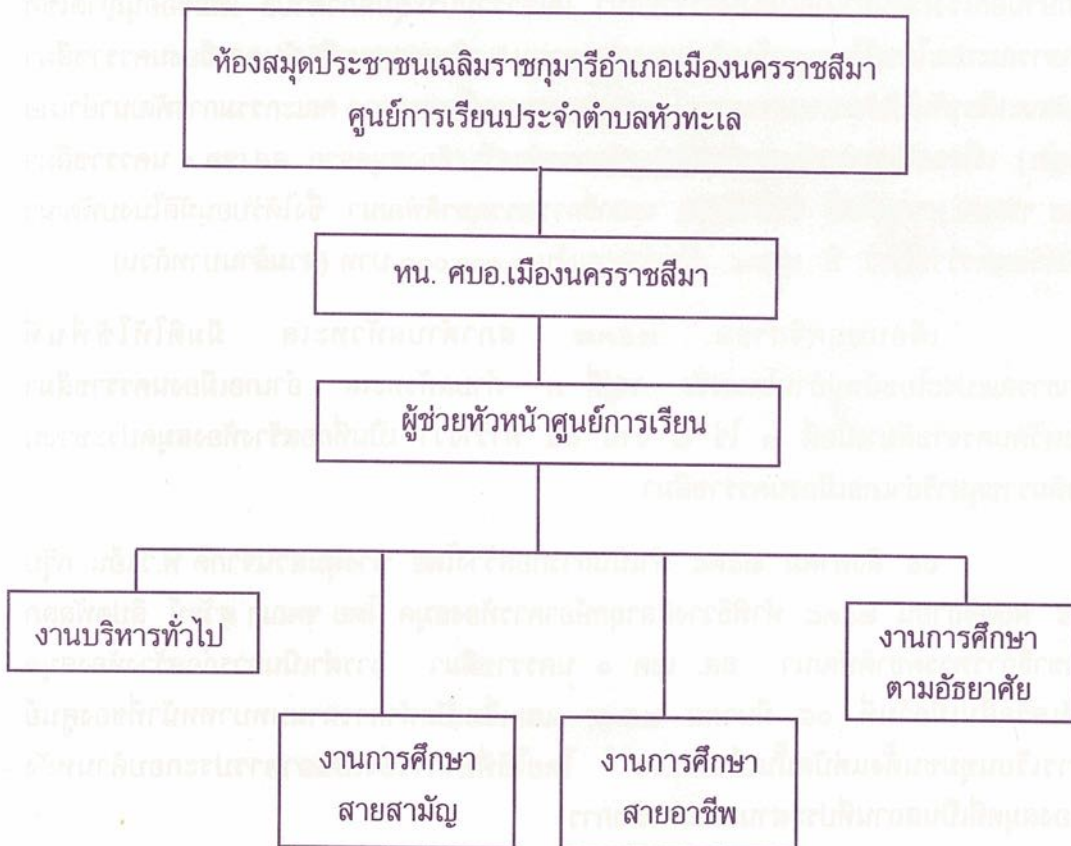
วัตถุประสงค์

ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอเมืองนครราชสีมา ได้ดำเนินการในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบ เป็นสถานที่จัดบริการและประสานกิจกรรมการศึกษา นอกโรงเรียนทุกรูปแบบ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการศึกษาสายสามัญ สายอาชีพ การศึกษา ตามอัธยาศัย มีการกิจหน้าที่โดยสังเขป ดังนี้

๑. จัดและบริการการศึกษา นอกโรงเรียนทุกรูปแบบ ในเขตตำบลที่รับผิดชอบ
๒. ประสานช่วยเหลือศูนย์การเรียนรู้อื่นๆ ซึ่งอยู่ในตำบล และหมู่บ้านใกล้เคียง รวมทั้งเขตนิคมอุตสาหกรรม
๓. นิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในเขตตำบลหัวทะเล และตำบลหมู่บ้านอื่นๆ ที่ใกล้เคียง
๔. ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษาของชุมชนทุกรูปแบบ

โครงสร้างการบริหารงาน

ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอเมืองนครราชสีมา

การศึกษาออกโรงเรียน

อดีต

ปัจจุบัน

อนาคต

ย่อท้าวการศึกษาเอกโรงเรียน

แรกผลิ การศึกษา วัดและวัง จุดเริ่มต้น การศึกษาไทย

การจัดการศึกษาของไทย เริ่มต้นจากธรรมชาติ ชีวิตประจำวัน ก่อนยุคประวัติศาสตร์ การศึกษาเพื่อความอยู่รอดของชีวิต และวิวัฒนาการมาโดยลำดับ จนถึงสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช แห่งกรุงสุโขทัย ปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ที่ทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้น ทำให้มีสื่อในการเรียนรู้ รวบรวมประสบการณ์เพื่อสานต่อข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ จากช่วงระยะเวลาหนึ่งไปสู่อีกช่วงระยะเวลาหนึ่ง หรือจากชุมชนหนึ่งไปสู่อีกชุมชนหนึ่ง อย่างไรก็ตามการศึกษาเล่าเรียนเพื่อการรู้หนังสือไทยในสมัยก่อน ยังมีขีดจำกัดอยู่เฉพาะในแวดวงของเจ้านาย บุตรหลานของคนชั้นสูง และผู้ที่บวชเรียนเป็นพระจำนวนไม่มากนัก ไม่ได้ดำเนินการกว้างขวางทั่วไป สถานที่เรียน คือ วัดและสำนักราชบัณฑิตในวัง หรือบ้านของบุคคลชั้นสูง จำนวนบุคคลที่อ่านออก เขียนได้ ในสมัยก่อนจึงมีอยู่จำกัด

ความโดดเด่นของการศึกษาในสมัยโบราณของสามัญชน จึงขึ้นอยู่กับการบวชเรียน เพราะนอกจากจะได้เรียนอักขระวิธี และหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา ตลอดจนศีลธรรมจรรยาอันดีงามแล้ว หลายคนยังได้วิชาเฉพาะอย่างจากวัดไปด้วย เช่น ช่างเขียน ช่างหล่อ ช่างไม้ โหราศาสตร์ หมอยา คาถาอาคม พลุตะไล ดอกไม้ไฟ ฯลฯ วัดจึงเป็นสถานฝึกอบรมที่ช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสังคมไทยสมัยโบราณ

ส่วนของการศึกษาวิชาเฉพาะ เพื่อเป็นการสืบทอดอาชีพ จะมีการศึกษาเล่าเรียนโดยสถาบันครอบครัวของตนเอง หรือแหล่งประกอบการอื่น ที่บุคคลต้องฝากตัวเป็นลูกศิษย์ ทำนองเดียวกับลูกศิษย์พระ คือไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน แต่ต้องปฏิบัติรับใช้เป็นการตอบแทน วิชาที่เล่าเรียนได้แก่ วิชาแพทย์ การช่างต่างๆ นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ เป็นต้น การศึกษาของสตรี ได้รับการจำแนกให้แตกต่างจากบุรุษตามค่านิยมของสังคม

ดังนั้นสตรีจึงเรียนการบ้านการเรือน การทำอาหาร เย็บปักถักร้อย การดูแลบ้านเรือน สำหรับสตรีชั้นสูงได้มีโอกาสเรียนหนังสือด้วย สำหรับสถานศึกษาอบรมนั้น นอกจากจะ ดำเนินการในครอบครัวแล้ว บางคนยังมีโอกาสเข้าฝึกอบรมในสำนักของเจ้านายเพื่อรับ ถ่ายทอดวิชาความรู้แบบชาววังอีกด้วย

สรุปว่า ก่อนที่จะมีโรงเรียนตามแบบตะวันตก ในสมัยรัชกาลที่ ๕ แห่ง กรุงรัตนโกสินทร์ การศึกษาของไทยดำเนินการในลักษณะไม่เป็นทางการ ในวัดและในวัง เป็นสำคัญ อาศัยบ้านและชุมชนเป็นแหล่งฝึกอบรม จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๔๑๔ พระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งโรงเรียนตามแบบตะวันตก เป็นครั้งแรก มีลักษณะเฉพาะ ที่ต่างจากโรงเรียนวัด คือ **"มีสถานที่เล่าเรียนซึ่งจัดไว้โดยเฉพาะ มีชราวาสเป็นครู และมาทำการสอนตามเวลาที่กำหนด วิชาที่สอนมีภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และวิชาอื่นๆ ที่ไม่เคยมีสอนในโรงเรียนแผนโบราณ"** ซึ่งต่อมารูปแบบ โรงเรียนนี้ได้เป็นต้นแบบ ของการศึกษาภาคบังคับตามความในกฎหมายประถมศึกษา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๔ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

มชธมธ ๒๕๖๔ รัฐไทยกับการจัดการศึกษาประชาชน

รัฐไทยได้เข้ามามีบทบาทจัดการศึกษาอย่างเป็นทางการ ในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา สำหรับการศึกษาผู้ใหญ่ ได้เข้ามามีบทบาทครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๘๓ ซึ่งเป็นผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ในครั้งการเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช เป็นระบอบประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ตามประกาศคณะปฏิวัติ ที่ได้ประกาศหลัก ๖ ประการ เพื่อเป็นแนวนโยบายในการพัฒนาบ้านเมืองหนึ่งในหลัก ๖ ประการ ได้แก่ "จะต้องให้การศึกษาย่างเต็มที่แก่ราษฎร" ปรากฏในคำแถลงของพระยาพหลพลพยุหเสนา เมื่อ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ ความว่า

".....ส่วนการศึกษานั้น มีแผนการศึกษาและมีนโยบายวางไว้เป็นบรรทัดฐานดีแล้ว รัฐบาลนี้ จะได้หาวิถีทางที่ดี ที่จะนำไปให้ถึงจุดหมาย ให้พลเมืองรู้จักระบอบการปกครองตามแบบประชาธิปไตย ให้ได้มีความเป็นอยู่เหมาะสมแก่สมัยรัฐธรรมนูญ....."

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามที่ประกาศใช้ใน พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้กำหนดให้มีสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร ๒ ประเภท ประเภทแรก ราษฎรเลือกตั้งขึ้นมา ประเภทที่สอง คณะราษฎร (คณะปฏิวัติ) แต่งตั้ง มีจำนวนประเภทละกึ่งหนึ่ง รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้สมาชิกประเภทที่สองหมดไป เมื่อประชาชนในประเทศรู้หนังสือถึงขั้นประถมศึกษา (ป.๔) ถึงครึ่งหนึ่งของประเทศ (การสำรวจสำมะโนครัว พ.ศ. ๒๔๘๐ ซึ่งเป็นเวลา ๕ ปี หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองปรากฏว่าทั่วประเทศมีพลเมือง ๑๔,๔๖๔,๐๐๕ คน มีผู้ไม่รู้หนังสืออายุตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไป จำนวน ๖,๔๘๘,๕๔๔ คน หรือร้อยละ ๖๔.๙ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสมาชิกประเภทที่สองก็ยังคงมีอยู่)

นอกจากนี้เหตุผลที่ทำให้รัฐไทย ต้องเข้ามาจัดการศึกษาผู้ใหญ่ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓ ได้แก่

- ๑) เพื่อจัดการไม่รู้หนังสือให้ลดน้อยลง
- ๒) เห็นว่าการศึกษาเป็นมรรควิธีในการพัฒนาประเทศ ซึ่งผู้นำไทยในสมัยนั้นคือ พลตรีหลวงพิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวเมื่อ ๑๐ ตุลาคม ๒๔๘๓ ว่า "การชิงชัยของชาติจะบรรลุผลดี ก็ต้องอาศัย ประชากรดี มีความเฉลียวฉลาด ชาติที่มีประชากรดีกว่า ย่อมจะชิงถึงหลักชัยอันไพบูรณ์ก่อน....."

- ๓) เพื่อส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

รัฐบาลได้จัดตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงธรรมการขึ้นเมื่อ ๖ สิงหาคม ๒๔๘๓ เพื่อปฏิบัติการให้การศึกษแก่ประชาชนให้อ่านออกเขียนได้ และรู้หน้าที่พลเมือง ตามระบอบประชาธิปไตย

กองการศึกษาผู้ใหญ่กับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ช่วงที่ 1

การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือครั้งแรก ท่ามกลางภาวะสงครามโลกครั้งที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๘๓ - ๒๔๘๔)

กองการศึกษาผู้ใหญ่ ได้เริ่มทดลองวิธีการในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ เพื่อจุดมุ่งหมายสำคัญในการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ เป็นช่วงแห่งการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสืออย่างแท้จริง แม้จะอยู่ในภาวะสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งทางราชการได้จัดให้บ้านเรือนปิดไฟ ป้องกันการโจมตีทางอากาศ เวลากลางคืน การเรียนการสอนจากที่กำหนดไว้ตอนกลางคืน ก็เลื่อนมาเปิดสอนเวลากลางวัน แต่รัฐบาลก็เร่งรัดการดำเนินการอย่างไม่ลดละ จนเมื่อสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ มีจำนวนผู้รู้หนังสือเพิ่มขึ้น ๑.๔ ล้านคน จากจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือ ๖.๔ ล้านคน เท่ากับประมาณ ๑ ใน ๕ หรือร้อยละ ๒๐ ของจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือทั้งหมด

ความสำเร็จของการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือในครั้งนั้น ได้เป็นประวัติศาสตร์สำคัญ และเป็นตัวอย่างแนวทางในการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือในครั้งต่อๆ มา ของประเทศไทย และประเทศอื่นๆ เพราะเป็นผลสำเร็จท่ามกลางการดำเนินงานที่ยากลำบาก ขาดแคลน ภาวะสงคราม แต่แสดงให้เห็นถึงการนำความมุ่งมั่นทางการเมือง มาผูกพันกับการรู้หนังสือ การสร้างชาติ และการสร้างมาตรการทางการบริหาร ที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของการรณรงค์ เพื่อการรู้หนังสือ

เค้าโครงการดำเนินการ และมาตรการที่ใช้ในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ในช่วงต้น
ความมุ่งหมาย

ของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อให้ผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ

- ๑) รู้หนังสือ
- ๒) รู้หน้าที่พลเมือง ในระบอบประชาธิปไตย

วิธีการจัด

สำรวจเพื่อทราบจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือ ถ้ามีจำนวนถึง ๒๐ คน ขึ้นไป จัดตั้งเป็นโรงเรียนผู้ใหญ่

จัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ ในโรงเรียนประชาบาล เทศบาล และรัฐบาล

ใช้ครูประจำการมารับการอบรมวิธีการสอน แล้วให้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ (ต่อมาได้ใช้อาสาสมัคร ช่วยสอนในโรงเรียนและตามบ้าน)

เปิดสอนสัปดาห์ละอย่างน้อย ๓ วัน วันละ ๑-๒ ชั่วโมง (หรือวันพระ หรือ วันอาทิตย์เพียงวันเดียว)

เงินค่าตอบแทนผู้สอน หลักสูตรภาคต้น ให้คิดตามจำนวนนักเรียนที่สอบได้ หัวละ ๓ บาท หลักสูตรภาคปลายหัวละ ๒ บาท (ต่อมาเมื่อขยายงานมากขึ้น ค่าตอบแทนก็มีได้รับ ตามกำหนด เพราะไม่มีงบประมาณ)

หลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ แบ่งออกเป็น ภาคต้น และภาคปลาย ภาคละ ๖ เดือน และหลักสูตรภาคพิเศษ

หลักสูตรภาคต้น ให้เรียนภาษาไทย (อ่าน คัด เขียน แต่ง) คณิตศาสตร์ (เลขคณิต เลขคณิตคิดในใจ) เบ็ดเตล็ด (หน้าที่พลเมือง ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์ สุขศึกษา) กำหนดให้เรียนภาษาไทย ร้อยละ ๕๐ ของเวลาเรียนในรอบสัปดาห์ สำหรับวิชาภาษาไทย ให้สามารถอ่าน และเข้าใจ ข้อความซึ่งประกอบด้วยคำมาตรฐาน หรือตามหนังสือชุดที่กำหนดไว้

หลักสูตรภาคปลาย ให้เรียนภาษาไทย (อ่าน คัดเขียน แต่ง) คณิตศาสตร์ (เลขคณิต เลขคณิตในใจ) หน้าที่พลเมือง ภูมิศาสตร์ - ประวัติศาสตร์ สุขศึกษา (ทั้งสามวิชาให้เรียนร่วมกับภาษาไทยในชั่วโมงอ่าน) กำหนดให้เรียนภาษาไทยร้อยละ ๔๕ ของเวลาเรียนในรอบสัปดาห์

หลักสูตรภาคพิเศษ ใช้กับท้องที่ที่ประชาชนพูดภาษาไทยไม่ได้ โดยเฉพาะ บริเวณจังหวัดชายแดน เช่น เลย อุบลราชธานี บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ ตรวด เชียงราย

แม่ฮ่องสอน สงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส ตลอดจนจังหวัดที่ประเทศไทยได้รับคืนมาจากฝรั่งเศสในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ คือจังหวัดพระตะบอง พิบูลสงคราม นครจำปาศักดิ์ และล้านช้าง หลักสูตรนี้ได้วางหลักการไว้ ๒ ประการ คือ ให้ผู้เรียนพูดภาษาไทย และรู้หนังสือไทย ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง ให้ตระหนักในความเป็นพลเมืองไทยเห็นความสำคัญของประเทศไทยและชาติไทย จึงกำหนดให้ใช้เวลาในการพูดภาษาไทยร้อยละ ๓๐ แล้วจึงก้าวไปถึงขั้น อ่าน เขียน และวิชาอื่นๆ

แบบเรียน

กระทรวงธรรมการ ได้เรียบเรียงแบบเรียนสำหรับใช้กับผู้ใหญ่ในโครงการนี้ โดยเฉพาะกำหนดคำมาตรฐานประมาณ ๑,๐๐๐ คำ มาเรียบเรียงเป็นแบบเรียน ๔ เล่ม สำหรับหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ภาคต้น ส่วนภาคปลายเรียบเรียงเป็นแบบเรียนรายวิชา วิชาละเล่ม คือ คณิตศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์ และสุขศึกษา เป็นแบบเรียนที่ทันสมัย โดยฝึกหัดให้ผู้เรียนจำคำโดยการสังเกตใช้สายตาแทนการท่องจำ

การฝึกอบรมผู้สอน

กำหนดการอบรม ๓-๗ วัน วิชาที่ฝึกอบรมให้คัดเลือกจากรายวิชา ดังเช่นนโยบายในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ ประวัติการศึกษาผู้ใหญ่ การบริหารงาน วิธีสอนภาษาไทย วิธีสอนวิชาเบ็ดเตล็ด หลักสูตร ระเบียบปฏิบัติงาน

การวัดผล

- ๑) มีการวัดผลการศึกษา (สอบไล่) ในแต่ละภาคเรียน
- ๒) หลักสูตรภาคต้น ให้มีการสอบอ่าน เขียนและวิชาเลขคณิต สำหรับวิชาอื่นสอบปากเปล่า
- ๓) หลักสูตรภาคปลาย ให้มีการสอบอ่าน และเขียนวิชาอื่นๆ รวมทั้งวิชาเลขคณิตให้เขียนตอบ
- ๔) ถือคะแนนรวมร้อยละ ๕๐ เป็นสอบได้ แต่คะแนนภาษาไทยต้องได้ไม่ต่ำกว่าครึ่งของคะแนนรวมในวิชานี้

บุคคลภายนอกสามารถจะเข้าสมทบสอบได้ โดยยื่นใบสมัครที่โรงเรียนที่สมทบสอบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่พักผ่อนมาด้วยตนเอง ได้รับหลักฐานแสดงความรู้ได้เช่นเดียวกัน

ช่วงที่ ๒

การขยายงานการศึกษาผู้ใหญ่ หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๘๙ - ๒๕๐๓)

การศึกษาผู้ใหญ่ได้ซบเซาไประยะหนึ่ง หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง เนื่องจากความตกต่ำทางเศรษฐกิจ ที่เกิดขึ้นในระหว่างสงคราม ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องต่อมาอีกหลายปี ประกอบทั้งรัฐบาลหลังสงครามได้ยุติมาตรการทุกอย่างที่เป็นไปทางบีบบังคับประชาชน ซึ่งรวมทั้งมาตรการที่ใช้ในการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือด้วย อย่างไรก็ตามการศึกษายุใหญ่ก็ได้รับการฟื้นฟูอีกในเวลาไม่นานนัก ด้วยเหตุผลหลายประการ คือ

๑) การสนับสนุนขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ซึ่งจัดตั้งขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสันติภาพและประชาธิปไตย โดยทางการศึกษา ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การนี้เมื่อ ๑ มกราคม ๒๔๙๒ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ UNESCO กำลังส่งเสริมแผนการศึกษาที่เรียกว่า "Fundamental Education" หรือ "การศึกษาภาคหลักรวม" มีจุดมุ่งหมาย เพื่อขจัดการไม่รู้หนังสือให้หมดไปจากโลก เพราะเห็นว่าการไม่รู้หนังสือเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความไม่เสมอภาค และเป็นสิ่งที่คุกคามต่อสันติภาพ

๒) ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม หลังสงคราม ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงระดับการครองชีพของประชาชน และความเป็นอยู่ในทุกด้าน ดังนั้นการศึกษายุใหญ่สายอาชีพ และการเผยแพร่ต่าง ๆ จึงมีความจำเป็น สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการณ์

หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติลง ประเทศไทย ได้ฟื้นฟูการศึกษายุใหญ่โดยขยายวัตถุประสงค์เดิม ซึ่งวางไว้ว่าจะสอนให้รู้หนังสือและรู้หน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย เป็นดังนี้

๑. ส่งเสริมให้รู้หนังสือ

๒. ส่งเสริมอาชีพของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

๓. ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย
๔. ส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น
๕. ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้สั่งการให้จังหวัดทุกจังหวัด จัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ ๔ ประเภท คือ

- ๑) การศึกษาหลักสูตรฐาน : เป็นการสอนให้รู้หนังสือ เน้นการสอนให้รู้หนังสือ โดยใช้วิธีตัวต่อตัว (Each one teach one) ซึ่งใช้อยู่ระยะหนึ่ง
- ๒) การศึกษาประชาชน : เป็นการอบรมประชาชน โดยใช้ภาพยนตร์ ห้องสมุดเป็นเครื่องมือให้การศึกษา ร่วมด้วย นิทรรศการ ปาฐกถา โสตทัศนศึกษา
- ๓) การอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ : เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๒ มี ๓ รูปแบบ คือ การอาชีวศึกษาแบบประจำที่ การอาชีวศึกษาผู้ใหญ่แบบอบรม ใช้ระยะเวลาสั้นกว่าแบบแรก และการอาชีวศึกษาแบบบรรยาย อันเป็นการให้ความรู้เป็นครั้งคราว
- ๔) การมัธยมศึกษา จัดครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ โดยจัดเป็น ๒ ระดับ คือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้หลักสูตรและแบบเรียนของ โรงเรียนมัธยมกลางวัน แต่สอนในลักษณะกวดวิชา และให้ผู้เรียนเข้าสอบเทียบความรู้ที่เปิด สำหรับบุคคลทั่วไป ที่กระทรวงศึกษาธิการ จัดให้มีปีละครั้ง ผู้ที่สอบเทียบความรู้ได้จะได้รับ ใบรับรองความรู้ แต่จะนำไปใช้ได้เพื่อสิทธิบางประการเท่านั้น

ช่วงที่ ๓

การจัดตั้งศูนย์กลางการอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี (ศ.อ.ศ.อ.) เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๔๙๗ องค์การ UNESCO และรัฐบาลไทยได้ร่วมกันจัดตั้ง ศูนย์กลางการอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี (ศ.อ.ศ.อ.) เรียกชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Thailand UNESCO Fundamental Education Center (TUFEC) เพื่อทำหน้าที่ฝึก อบรมเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ มูลสารศึกษา ที่เรียกว่าสารสนเทศก์ (Fundamental Education Supervisor) เพื่อออกไปปฏิบัติงานให้มูลสารศึกษาแก่ประชาชนในชนบท "มูลสารศึกษา" หมายถึงการศึกษาที่ให้แก่ผู้ใหญ่ และเด็กที่พ้นจากโรงเรียนแล้ว ให้อ่านเรื่องทั่ว ๆ ไป เพื่อให้

เข้าใจสิ่งแวดล้อม รู้จักพิจารณาปัญหา รู้จักนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อ
ความเจริญในด้านเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนนั้น ๆ ยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การจัดตั้ง ศ.อ.ศ.อ.

๑. เพื่อเป็นแหล่งสำหรับค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น
๒. เพื่อเป็นแหล่งสำหรับผลิตอุปกรณ์ที่จะนำไปใช้ส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่น
๓. เป็นสถานศึกษาสำหรับฝึกอบรมผู้ที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนที่
เรียกว่า สารนิเทศก์

ผู้ที่จะเป็นนักศึกษา ศ.อ.ศ.อ. ต้องมีอายุระหว่าง ๒๓-๔๐ ปี รับราชการมาแล้วไม่
น้อยกว่า ๒ ปี มีวุฒิ ป.ป. หรือเทียบเท่า ไม่จำกัดเพศ ใช้เวลาในการฝึกอบรมสารนิเทศก์
๒ ปี มีการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยเน้นการแสวงหาประสบการณ์ในการทำงาน
ชนบท และจะทำงานเป็นทีม ประกอบด้วยสมาชิก ๖ คน ในด้าน เกษตร อนามัย การเรียน
การช่างชนบท สวัสดิการสังคมและการศึกษา โดยมีหลักการสำคัญ ๔ ประการ คือ
สร้างความเจริญงอกงาม (Growth) ช่วยตนเอง (Self-help) รู้จักคิด และรวมกำลังกันทำงาน
(Individual thinking and group action) และประสานงาน (Co-ordination)

ศ.อ.ศ.อ. ดำเนินการอยู่ จนกระทั่ง ปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้โอนสารนิเทศก์ส่วนใหญ่
จากกระทรวงศึกษาธิการ ไปสังกัดกระทรวงมหาดไทย เนื่องจากกระทรวงมหาดไทย
มีโครงการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งทำงานลักษณะเดียวกับมูลสารศึกษาอยู่แล้ว การศึกษาอบรม
สารนิเทศก์ จึงได้สิ้นสุดลง หลังจากผลิตสารนิเทศก์ได้ ๗ รุ่น จำนวน ๔๕๐ คน

ช่วงที่ ๔

การพัฒนางานการศึกษาผู้ใหญ่ สู่การศึกษาดลอดชีวิต (พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๙)
ในช่วงเวลาจาก พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๙ งานการศึกษาผู้ใหญ่ได้รับอิทธิพลจาก
ปัจจัยต่างๆ หลายประการ ได้แก่

๑. การวางแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ - ๓ ที่เน้น
การพัฒนาเศรษฐกิจ และความเจริญทางวัตถุโครงสร้างพื้นฐาน

๒. แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ ที่เน้นจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของสังคมและบุคคล ให้ผู้เรียนมีกิจนิสัย ความขยันหมั่นเพียร ในการใช้มือปฏิบัติงาน

๓. ความร่วมมือจากองค์การระหว่างประเทศ ในช่วงเวลาข้างต้น UNESCO ได้ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาแบบสมกิจ (Work-Oriented Functional Literacy) องค์การบริหารวิเทศกิจแห่งสหรัฐอเมริกา (USOM) ได้ให้ความสนับสนุนด้วยการฝึกอาชีพ (หน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่) และองค์การการศึกษาโลก (World Education) ให้ความสนับสนุนเรื่องการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ

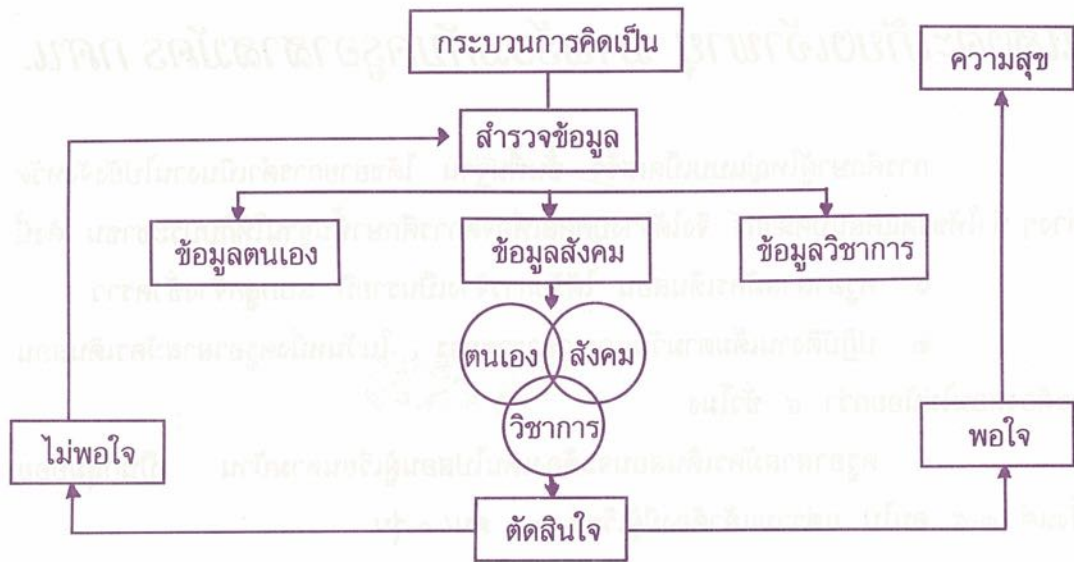
๔. ภาวะภายในประเทศก่อให้เกิดความขัดแย้งสูงขึ้น เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เน้นการพัฒนาภาคเมือง และภาคอุตสาหกรรมมากกว่าภาคชนบท และระบอบการปกครอง ยังไม่เปิดกว้างให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกิดปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคง การแทรกซึมของคอมมิวนิสต์ ภายใน-นอกประเทศ

ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนกับการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

พ.ศ. ๒๕๑๑ กองการศึกษาผู้ใหญ่ ได้เริ่มทดลองหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบสมกิจ ตามข้อเสนอของ UNESCO เป็นหลักสูตรที่สอนให้อ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็นแล้วยังมุ่งฝึกอาชีพควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ผู้เรียนได้ประโยชน์สองทาง จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๑๓ องค์การการศึกษาโลก ได้เสนอให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศไทยในการปรับปรุงการศึกษาผู้ใหญ่แบบสมกิจ ให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรนี้ด้วย

การศึกษาแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานของไทย จึงไม่ได้เดินตามแนวทางของ UNESCO ในส่วนที่เกี่ยวกับการอาชีพ นอกจากนั้นยังได้พัฒนา ปรัชญา และวิธีการให้เป็นของตนเองด้วย ตามแนวปรัชญา "คิดเป็น"

ปรัชญาคิดเป็น มีสาระสำคัญ อยู่ที่เป้าหมายสูงสุดในชีวิตของคนเรา คือความสุข ความสุขเกิดจากความกลมกลืน ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ความกลมกลืนเกิดขึ้นได้จากมนุษย์ปรับตัวเข้าหาสิ่งแวดล้อม หรือปรับสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับตัวมนุษย์หรือตัวมนุษย์เองหลบออกจากสิ่งแวดล้อมนั้น การจะเลือกปรับอะไร และอย่างไรมนุษย์จะต้องคิดเป็น คือคิดโดยอาศัยข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ทั้งทางวิชาการ สิ่งแวดล้อมและตนเอง ปรัชญานี้ ได้นำมาใช้กับการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานก่อน ต่อมาจึงได้นำมาใช้กับโครงการอื่น ๆ

หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน กำหนดระยะเวลา ๒๐๐ ชั่วโมงในพื้นที่ปกติ ในพื้นที่ที่ประชาชนไม่ได้ใช้ภาษาไทย เช่น ๔ จังหวัดภาคใต้ อาจขยายเวลาเป็น ๒๒๔ ชั่วโมง โดยให้เตรียมเรียนภาษาไทยก่อน ๒๔ ชั่วโมง มีเนื้อหา บูรณาการในหมวดวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและสุขศึกษา

แบบเรียนได้รับการพัฒนาแนวคิดใหม่ เป็นแผ่นๆ แต่ละแผ่นจะมีภาพเกี่ยวกับ เรื่องที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ ได้ภาพมีคำหลัก เมื่อพลิกอีกด้านหนึ่งจะเป็นข้อความที่เป็นความคิด รวบรวมของสภาพปัญหานั้น ๆ มีประเด็นให้อภิปรายและฝึกทักษะการอ่าน - เขียน แผ่นเรียนนี้ผู้เรียนมาเรียนวันแรก จะได้เฉพาะปกไปให้เขียนชื่อ เมื่อเรียนแต่ละเรื่องสภาพ (Issue) จะได้แผ่นเรียนเพิ่มไปเรื่อย ๆ ทีละแผ่น ๆ

แสงตะเกียงเจ้าพายุ มาพร้อมกับครูอาสาสมัคร กศน.

การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ชั้นพื้นฐาน ได้ขยายการดำเนินงานไปยังจังหวัดต่างๆ ทำให้ขาดแคลนบุคลากร จึงได้จ้างบุคคลเพื่อจัดการศึกษาพื้นฐานให้กับประชาชน ดังนี้

๑. ครูอาสาสมัครเดินสอน ได้รับการจ้างเป็นรายปี แบบลูกจ้างชั่วคราว
๒. ปฏิบัติงานเต็มตามวันและเวลาราชการ ในวันหนึ่งครูอาสาสมัครเดินสอนจะต้องสอนไม่น้อยกว่า ๔ ชั่วโมง
๓. ครูอาสาสมัครเดินสอนจะต้องเดินไปสอนผู้เรียนตามบ้าน เป็นกลุ่มย่อย ตั้งแต่ ๓-๕ คนไป แต่รวมแล้วต้องมีผู้เรียน ๓๐ คน/๑ รุ่น
๔. ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ต้องเป็นผู้ที่สมัครใจร่วมโครงการอย่างน้อย ๑ ปี

การอบรมผู้ใหญ่ในชนบท

การอบรมผู้ใหญ่ในชนบท ระยะเริ่มแรกได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลแคนาดา ส่งผู้เชี่ยวชาญด้าน Folk High School มาเป็นที่ปรึกษาการฝึกอบรม เริ่มอบรมรุ่นแรกเมื่อ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๐๓ ระยะเวลาการอบรม ๔๕ วัน ต่อมาลดลงเหลือ ๔๒ วัน ได้ดำเนินการมาจนถึงรุ่นสุดท้ายเมื่อ ๑๖ มีนาคม ๒๕๒๔ รวม ๖๔ รุ่น มีผู้ผ่านการอบรม ๒,๐๔๐ คน

วัตถุประสงค์การอบรม

๑. ให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความสามารถที่จะประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่งในหมู่บ้านของตน
๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้จัก ปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชนให้ดีขึ้น
๓. เพื่อประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในหมู่บ้าน
๔. เพื่อเป็นกำลังส่งเสริมงาน การพัฒนาชุมชน ตามนโยบายของรัฐบาล
๕. เพื่อฝึกให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้จักปรึกษาหารือและทำงานร่วมกับผู้อื่น

ตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อแก้ปัญหาของตนเองและชุมชน

๖. ให้มีความเข้าใจและจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ตาม
บทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญ

การดำเนินงาน

๑. พิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้ารับการอบรม โดยกำหนดคุณสมบัติ ผู้เข้ารับการอบรม อายุ ๑๕-๒๕ ปี ภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วุฒิไม่เกิน ป.๔ ร่างกายแข็งแรง

๒. ให้มีผู้สังเกตการณ์ เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษา หลังจากจบการอบรมแล้ว เป็นครูโรงเรียนประถมศึกษา พัฒนาการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

๓. หลักสูตรในการอบรม เน้นเกษตร ๔๕% การช่าง ๓๕% ความรู้ทั่วไป ๒๐% ของเวลาทั้งหมด

๔. การติดตามไปส่งผู้ผ่านการอบรม ต้องมีอาจารย์ ๒-๕ คนไปส่งถึงหมู่บ้าน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และติดตามงาน

๕. การติดตาม ประเมินผล จะดำเนินการตั้งแต่เข้ารับการอบรมจนถึงกลับสู่
ภูมิลำเนา

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ศูนย์วิจัยกสิกรรมระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

กองการศึกษายุวชน กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือ
ที่อ่านของผู้ใหญ่

ภาคต้น

เล่ม 2 ชุดที่หนึ่ง

พ.ศ. 2486

กองการศึกษายุไทย กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือคัดอ่านของผู้ไทย

ตามหลักสูตรและประมาณการสอนผู้ไทย ภาคต้น

เล่ม 2

ชุดที่หนึ่ง

พิมพ์ครั้งที่ ๑ 100,000 ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๘๖

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๔๕ สตางค์

พิมพ์ที่โรงเรียนช่างพิมพ์ วัดสังเวช

บัญชาการกองการศึกษายุไทย

เราต้องประพรีตตนเปนพลเมืองดีของชาติ

เราต้องประพรีตตนเปนพลเมืองดีของชาติ

เราต้องประพรีตตนเปนพลเมืองดีของชาติ

คำใหม่

ครอบครัว	ควัก	นาย	ใจ	นาง	ถูก	หยิ่ง	หมด
ไร่	เลี้ยง	เปิด	ไก่	บ่อ	ปลา	พริก	มะเขือ
หอม	กะเทียม	ซี	แหบ	โรง	สาว	ครู	รอง
เพาะ	ปลูก	นอก	ประชามาด	เห็น	จ้าง	เคย	วัด
เที่ยว	บ้าง	ประพรีต	ตน	พล			

เราต้องประพรีตตนเปนพลเมืองดีของชาติ

ย		หยิ่ง = หยาบ	ป		ปัด = เป็ด
---	---	--------------	---	---	------------

เราต้องประพรีตตนเปนพลเมืองดีของชาติ

เราต้องประพรีตตนเปนพลเมืองดีของชาติ

แบบเรียนหลักมูลฐาน

ประเภทการศึกษาผู้ใหญ่

เล่มหนึ่ง

กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2499

บทที่ ๑

ใน น้ำ มี ปลา ใน นา มี ข้าว

ปลา
ข้าว
ข้าว
ปลา

ใน นา

ใน น้ำ

ใน นา มี น้ำ

มี ข้าว มี ปลา

น้ำ ปลา น้ำ ข้าว

ใน นา มี น้ำ มี ข้าว มี ปลา

คำใหม่

ปลา นา น้ำ ข้าว มี ใน

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์

แบบฝึกหัดอ่าน เล่ม ๓

ของ กระทรวงพาณิชย์

บทที่ ๑

ใน น้ำ มี ปลา
มี ปลา
มี ข้าว
มี ข้าว ใน นา
มี ปลา ใน น้ำ

ใน นา มี ข้าว

ใน นา มี น้ำ
มี ข้าว มี ปลา
น้ำ ข้าว น้ำ ปลา
ใน นา มี น้ำ มี ข้าว มี ปลา

คำใหม่

ปลา นา น้ำ ข้าว มี ใน

๑

๗ ปีพิมพ์

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

**แบบเรียนการศึกษาผู้ใหญ่
ตามโครงการทดลองการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ**

**กองการศึกษาผู้ใหญ่
กรมสามัญศึกษา**

**กระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. ๒๕๑๕**

บทที่ ๒

ครอบครัวกับความรับผิดชอบในหน้าที่

ครอบครัว อยู่ดี มาก

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า

๒๐๒๗ ค.ศ.

โรงเรียนสตรีศรีสุราษฎร์ธานี

นครศรีธรรมราช

ทุก ครอบครัว ต้องการ อยู่ดี กินดี

ครอบครัว ไດ จะ อยู่ดี กินดี ได้

ครอบครัว นั้น จะ ต้อง มี รายได้ พอกิน พอใช้

ถ้า ครอบครัว ไດ มี คน มาก ขึ้น

รายจ่าย ก็ จะ เพิ่ม _____ ขึ้น ด้วย

คน ใน _____ ต้อง ช่วย กัน ทำ มา หา กิน

ครอบครัว จึง จะ มี รายได้ เพิ่ม มาก ขึ้น

ถ้า มี รายได้ มาก ขึ้น ครอบครัว จะ _____ กินดี

มาก

ครอบครัว

อยู่ดี

คู่มือครู

การศึกษาคู่ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

กองการศึกษาผู้ใหญ่
กรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2518

บทที่ ๑

ชาวนาไทย

อาชีพ

สำคัญ

ทุกคนต้องทำมาหากิน
 การทำมาหากินเรียกว่าอาชีพ
 คนไทยมีอาชีพต่างกัน
 บางคนมีอาชีพทำนา
 บางคนมีอาชีพทำสวน
 บางคนมี.....ทำราชการ
 อาชีพไหนทำกันมากก็สำคัญมาก
 อาชีพทำนาทำกันมากจึง.....มาก

สำคัญ
 อาชีพ
 ทำนา

การศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ

ก่อนการจัดตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่ มีหน่วยงานทั้งของรัฐ และเอกชนที่จัดฝึกอาชีพให้กับประชาชน แต่หลังจากที่ได้มีพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้น ในกระทรวงศึกษาธิการ และในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ งานการศึกษาวิชาชีพได้ซบเซาลง จนสิ้นสุดสงครามได้มีการฟื้นฟูขึ้นใหม่ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมด้านอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ไว้ ๕ ประการ

๑. เพื่อส่งเสริมอาชีพของประชาชนให้ดีขึ้น
๒. เพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น
๓. เพื่อส่งเสริมการใช้เวลาว่างของประชาชนให้เป็นประโยชน์
๔. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้เรียนรู้หนังสือ
๕. เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ในปี ๒๔๙๒ ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนช่างกลางคืนขึ้น เป็นโรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่แห่งแรก และในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๒ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้งคณะกรรมการจัดอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ ของกระทรวงศึกษาธิการขึ้น เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือ แนะนำแก่กระทรวงศึกษาธิการ ทำให้สามารถขยายงานได้กว้างขวางขึ้นโดยมีหลักการจัด ดังนี้

๑. ชนิดของโรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ โดยทั่วไป เป็นโรงเรียนประจำที่จัดตั้งเป็นเอกเทศ
๒. ทำการสอนภาคค่ำหรือกลางคืน
๓. เปิดสอนวิชาชีพต่าง ๆ โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น เน้นการปฏิบัติจริง
๔. เป็นการจัดแบบให้เปล่า
๕. รับนักศึกษาที่เป็นผู้ใหญ่ บรรลุนิติภาวะแล้ว โดยไม่จำกัดพื้นความรู้แต่การดำเนินงานไม่สนองตอบความต้องการของประชาชนมากนัก ในปี ๒๔๙๔ จึงได้จัด "โครงการอาชีวศึกษาผู้ใหญ่หน่วยเคลื่อนที่ตามท้องถิ่น" ขึ้น ในช่วงนี้สามารถจำแนกวิธีการจัดออกเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๑. ประเภทโรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ประจำที่ ใช้เวลาเรียน ๓ เดือนขึ้นไป เปิดทำการสอนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๒. ประเภทหน่วยอาชีวศึกษาผู้ใหญ่เคลื่อนที่ กำหนดเวลาเรียนแห่งละ ๓-๖ เดือน แล้วเคลื่อนย้ายไป ณ ที่แห่งใหม่

๓. ประเภทอบรมหรือพัฒนาวิชาชีพ หรือจัดกลุ่มสนใจวิชาชีพ ได้แก่การอบรม หรือจัดสอนวิชาชีพ เป็นครั้งคราว ใช้เวลาช่วงสั้น ๆ ๓ วัน, ๑ สัปดาห์ หรือ ๑ เดือน

๔. ประเภทบรรยายหรือปาฐกถา เป็นการให้ความรู้เป็นครั้งคราวโดยเลือก เรื่องที่ประชาชนสนใจและมีประโยชน์

โรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งครั้งแรกเมื่อ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ ที่อำเภอสวี จังหวัดชุมพร เป็นหน่วยฝึกฝน อาชีพเคลื่อนที่แห่งที่ ๑ ได้รับความสนใจจากประชาชนอย่างกว้างขวาง จึงเปิดหน่วยฝึกฝน อาชีพเคลื่อนที่แห่งที่ ๒ ที่ อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร ในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๐๖ จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ องค์การ USOM แห่งสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความช่วยเหลือตาม โครงการพัฒนาการศึกษาในชนบท (Rural Education Development) โดยสนับสนุนด้าน การจัดหายานพาหนะ วัสดุ อุปกรณ์ ให้ทุนแก่ครู มีการขยายงานอย่างรวดเร็วจนกระทั่งในปี ๒๕๑๓ มีหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ รวม ๔๕ หน่วยทั่วประเทศ

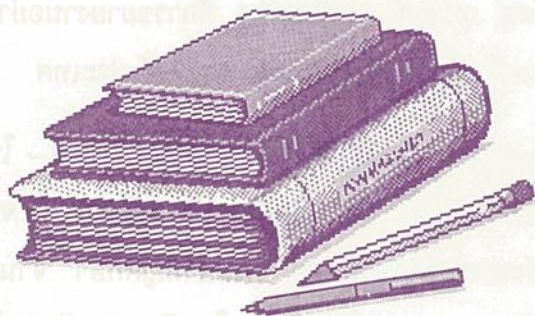
ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ คณะปฏิวัติได้มีคำสั่งฉบับที่ ๒๑๗ ให้โอนกิจการทรัพย์สิน ข้าราชการ และลูกจ้าง ของโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ จากกองส่งเสริมอาชีว ศึกษามหาวิทยาลัย ไปสังกัดกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา จำนวน ๔๑ แห่ง โดย กรมอาชีวศึกษาขอสงวนไว้ ๔ แห่ง เพื่อจัดตั้งเป็นโรงเรียนสารพัดช่างในเวลาต่อมา

โรงเรียนผู้ใหญ่เคลื่อนที่ มีอยู่ ๕๕ โรงเรียน สังกัดส่วนกลาง ๕ โรงเรียน ส่วนภูมิภาค ๕๐ โรงเรียน ทำการสอนโรงเรียนละ ๒ วิชา คือตัดเย็บเสื้อผ้าและตัดผม หลักสูตรรุ่นละ ๓๐๐ ชั่วโมง ใช้เวลาเรียน ๓ เดือน

โรงเรียนผู้ใหญ่ประจำที่ เปิดสอนทั่วไปในส่วนภูมิภาค สอนวิชาชีพแขนงต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้เรียน ทำการสอนนอกเวลาราชการ ครูผู้สอนได้ค่าตอบแทนชั่วโมงละ ๓๐ บาท หลักสูตรรุ่นละ ๑๕๐ ชั่วโมง ใช้เวลาเรียน ๓ เดือน

โรงเรียนผู้ใหญ่นายอำเภอร่วมกับหน่วยงานอื่น เป็นการจัดวิชาชีพร่วมกับเรือนจำ
ทัณฑสถาน สถานสงเคราะห์ องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ในการ
ที่จะฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ที่อยู่ในอุปการะ ให้มีสัมมาชีพ โดยจัดสรรงบประมาณสมทบ ๒๐%
ของหลักสูตร เมื่อจบหลักสูตร กรมสามัญศึกษา ออกใบรับรองความรู้ให้

กลุ่มสนใจ เป็นกิจกรรมการศึกษาสายอาชีพที่จัดขึ้น โดยคำนึงถึงสภาพความ
เป็นอยู่ ปัญหา ความต้องการ และความสนใจที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล เพื่อจะได้นำความรู้
ความสามารถไปใช้ประโยชน์ต่อตนเองและสังคมในสภาพการณ์นั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ
หลักสูตร ๓-๓๐ ชั่วโมง

การจัดข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาชน

ห้องสมุดประชาชน

การดำเนินงานห้องสมุดประชาชน ได้มีความชัดเจนในโครงการการศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๑๙ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายขยายกิจการห้องสมุดประชาชนให้ทั่วถึงท้องถิ่น แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จนกระทั่งในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๔) งานห้องสมุดประชาชนได้ถูกบรรจุเข้าเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีเป้าหมายขยายปริมาณห้องสมุดประชาชน จังหวัด ๗๑ แห่ง ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ๒๖๓ แห่ง ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ๒๔๐ แห่ง ในปี ๒๕๑๐ และห้องสมุดเคลื่อนที่ในส่วนกลาง (ร่วมกับหน่วยการศึกษาประชาชน) ๓ แห่ง

๑๙ ธันวาคม ๒๕๑๖ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ยกฐานะห้องสมุดประชาชนเป็นสถานศึกษาสังกัดกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา และมีเป้าหมายขยายการดำเนินงานชัดเจนขึ้น จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ มีห้องสมุดประชาชน ๔๕๒ แห่ง จำแนกเป็นห้องสมุดประชาชนที่ได้มาตรฐาน ๑๔๔ แห่ง บรรณารักษ์ ๒๕๒ คน ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอ และห้องสมุดเคลื่อนที่ร่วมกับ กรป. กลาง

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ที่อ่านหนังสือ (พิมพ์) ประจำหมู่บ้าน เป็นกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เป็นแห่งแรกของโลก ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้กล่าวในการเปิดประชุมสัมมนา เรื่อง การเสริมสร้างที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ในเขตการศึกษา ๔ เมื่อ ๑ กันยายน ๒๕๑๔ ว่า "...ความจริงแล้ว การจัดตั้งที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านนั้นเกิดขึ้นโดยบังเอิญแท้ ๆ เพราะการที่รัฐจัดการศึกษาให้ประชาชนในโรงเรียนประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ๆ นั้น รัฐต้องใช้งบประมาณไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ ล้านบาท แต่ผลปรากฏว่าเมื่อนักเรียน เรียนจบไปแล้วไม่นานก็ลืมหนังสือ ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่านักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ไปแล้ว ในเวลาเพียง ๓-๔ ปี ก็ลืมหนังสือถึง ๑ ใน ๓ หมายความว่า มีคนเรียนจบออกไป ๓ คน จะลืมหนังสือไปเสีย ๑ คน จากเหตุผลดังกล่าวนี้

จึงเห็นว่า ทุนที่ลงไปเพื่อจัดการศึกษาปีละ ๕,๐๐๐ ล้านบาทจะ สูญเสียไปกว่า ๑ พันล้านบาท นับเป็นการสูญเปล่างบประมาณไปเป็นอันมาก เปรียบเหมือนเราซื้อมืด หรือซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์มา แต่เราไม่เคยใช้ การลงทุนที่เข้าไปจึงไม่เกิดผลอะไรเลย..."

กิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นการเริ่มต้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กล่าวคือ ประชาชน ชุมชน จะเป็นผู้จัดหา จัดเตรียม จัดสร้าง บริเวณที่ตั้ง ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านขึ้นมาแล้วราชการจะสนับสนุน ซื้อหนังสือพิมพ์ไปยังที่อ่าน วันละ ๒ ฉบับ ทุกวัน

งานโสตทัศนศึกษา

งานโสตทัศนศึกษาจัดขึ้นเพื่อเป็นการหนุนช่วยงานการศึกษาผู้ใหญ่ให้เข้าถึง และสร้างความเข้าใจกับผู้เรียนให้มากขึ้น กองการศึกษาผู้ใหญ่ได้เริ่มจัดโสตทัศนศึกษา ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๐ โดยความประสงค์ที่จะใช้วัสดุอุปกรณ์ โสตทัศนศึกษาเป็นเครื่องมือ สำหรับทำการโฆษณาการศึกษาผู้ใหญ่ โดยเริ่มจากจัดทำภาพยนตร์ไปฉายตามโรงเรียนผู้ใหญ่ ในจังหวัดพระนครและธนบุรี ประชาชนซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงก็มาดูภาพยนตร์ เมื่อประชาชนมามากพอสมควรแล้วก็เริ่มฉายภาพยนตร์ให้ชมพอบรรยากาศที่หนึ่ง เจ้าหน้าที่ก็ โฆษณา ให้ความสำคัญของการเรียนรู้หนังสือ และเชิญชวนให้ประชาชนมาเรียน และ เมื่อเห็นประโยชน์ที่จะนำความรู้ให้ประชาชนโดย สื่อโสตฯ ภาพยนตร์ จึงได้ขยายงาน จัดซื้ออุปกรณ์ จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๔๙๔ มีหน่วยโสตทัศนศึกษาครบทุกจังหวัด

งานโสตทัศนศึกษา ในความรับผิดชอบดูแลของแผนกโสตและทัศนศึกษา กองการศึกษาผู้ใหญ่สิ้นสุดลง เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้โอนหน่วยงาน บุคคล และ ทรัพย์สินทั้งหมดไปรวมอยู่กับ ศูนย์เทคโนโลยี กรมวิชาการ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ งานโสตทัศนศึกษาในฝ่ายปฏิบัติการ กองการศึกษาผู้ใหญ่ ที่เหลืออยู่จะบริการโสตทัศนศึกษา เคลื่อนที่ส่วนกลาง สำหรับหน่วยโสตทัศนศึกษาประจำจังหวัด ก็หลอมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของงานศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

แแรกู้หนังสือ จวบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาสายสามัญ

โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ

จากแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ ประมาณการว่ามีประชากรที่มีอายุ ๑๔ ปีขึ้นไป ไม่รู้หนังสือ ประมาณ ๓ ล้าน ๕ แสนคน หรือร้อยละ ๑๔.๕ ซึ่งเกือบร้อยละ ๕๐ อยู่ในวัยแรงงานภาคชนบท ดังนั้นในแผนฯ ๕ จึงระบุว่าจะลดอัตราการไม่รู้หนังสือ ของประชาชนให้เหลือร้อยละ ๑๐.๕ โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้ไม่รู้หนังสือ "ประชาชนที่มีอายุ ๑๔-๕๐ ปี ไม่จบชั้น ป.๔ ไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้"

กระบวนการเรียนการสอน ใช้วิธีสอนง่าย ๆ ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ไม่เป็นชั้นเรียน ไม่มีกำหนดเวลาเรียนที่แน่นอน บุคคลในครอบครัว ในชุมชน เป็นอาสาสมัครสอน โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน อาสาสมัครได้รับเกียรติบัตรและผู้สอบผ่านได้รับวุฒิบัตร

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ได้รับรางวัลนอมา จาก UNESCO เนื่องจากความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยความร่วมมือของคนไทยทั่วประเทศ หลังสิ้นสุดโครงการเมื่อ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ โครงการนี้ได้บรรจุไว้ในแผนงานปกติ

โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท (สคช.)

โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท (สคช.) เป็นโครงการต่อเนื่องจากโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ จุดมุ่งหมายเพื่อให้ชาวชนบทได้พัฒนาคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้นตามความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ที่คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจแบบสังคมแห่งชาติ กำหนดไว้ ๔ ด้าน ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย การได้รับบริการสังคม (ศึกษา อนามัย) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความสามารถในการผลิต การวางแผนครอบครัว การมีส่วนร่วมในการพัฒนา และการมีคุณธรรม ทั้งนี้โดยอาศัยกระบวนการทางการศึกษา เป็นเครื่องมือ

การดำเนินงาน ครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียน จะประสานงานให้ประชาชน และองค์กรท้องถิ่นคัดเลือกคนเป็นอาสาสมัครส่งเสริมคุณภาพชีวิต (อคช.) แล้วรวมกลุ่มผู้เรียน

ซึ่งเป็นผู้ผ่านโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือมาแล้ว มาเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในด้านอาชีพ การศึกษาในระดับต่อเนื่อง การพัฒนาชุมชน เป็นต้น

การศึกษาพื้นฐาน

ประกอบด้วยหลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน มีวิธีจัดเป็นประเภทชั้นเรียนและอาสาสมัครเดินสอน ประเภทชั้นเรียน ส่วนใหญ่ ใช้ครูประจำการในโรงเรียนประถมเป็นผู้สอน หรือบุคคลภายนอก เช่น นักศึกษาวิทยาลัยครู นายทหารประเภทเดินสอน ใช้ครูอาสาสมัคร สอนตามบ้าน หรือสถานที่ที่รวมกลุ่มสะดวก ต่อมาได้พัฒนาหลักสูตรสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เรียกว่า "ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา (ศศ.ช.)" การศึกษาสายสามัญ ระดับ ๑-๒ ซึ่งเทียบเท่า ป.๒ และ ป.๔ ตามลำดับ

การศึกษาต่อเนื่อง ประกอบด้วย หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ ๓ การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ ๔ การศึกษาผู้ใหญ่ (สายสามัญ) ระดับที่ ๕ ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยจำแนกวิธีการเรียนเป็น ๓ รูปแบบ คือ

- ก. แบบชั้นเรียน
- ข. แบบวิทยุไปรษณีย์
- ค. แบบสอบเทียบ (การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก)

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่โดยแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑. หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน
๒. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน พุทธศักราช ๒๕๓๐
 - ระดับประถมศึกษา
 - ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 - ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดยใช้วิธีการเรียน ๓ รูปแบบ คือ ชั้นเรียน ทางไกล และตนเอง

ค.พ.น. จุดกำเนิดการกระจายอำนาจงาน กศน.

โครงการพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน (ค.พ.น.)

โครงการพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน (ค.พ.น.) เกิดจากบทเรียนและประสบการณ์ที่ได้สั่งสมอย่างต่อเนื่องของงานการศึกษาผู้ใหญ่ที่ผ่านมา รวมทั้งแนวคิดใหม่เกี่ยวกับ Deschooling ของ Ivan Illich แนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต และข้อเสนอจากหนังสือ Learning to Be ของ UNESCO ซึ่งได้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสศึกษาหาความรู้ และได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การสำเร็จการศึกษาในระบบโรงเรียนจึงไม่ใช่เป้าหมายสุดท้ายของการศึกษา แต่เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต ประกอบกับความสำคัญที่รัฐบาลได้ให้ต่องานการศึกษาผู้ใหญ่ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๐๕ และ แนวทางใหม่ๆ ในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ เช่น การแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และการจัดการศึกษาทางวิทยุ โปรชนณีย์

การขยายโครงสร้างองค์กรเพื่อการบริหาร

๑. จัดตั้งสำนักงานการศึกษาออกโรงเรียนในส่วนกลาง
๒. จัดตั้งศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ๔ แห่ง เพื่อพัฒนาวิชาการตามความต้องการในแต่ละภูมิภาค
๓. จัดตั้งศูนย์การศึกษาประชาชนจังหวัด ๗๐ แห่ง เพื่อเป็นองค์กรในการบริหาร วางแผนดำเนินการ ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด
๔. จัดตั้งเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ในระดับหมู่บ้าน ๕๐,๐๐๐ แห่ง เพื่อเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียน

ซึ่งองค์กรเหล่านี้ ได้เป็นกลไกหลักในการกระจายอำนาจการบริการการศึกษาออกโรงเรียนสู่ประชาชน

การศึกษาออกโรงเรียนวันนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดตั้งเมื่อ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยกำหนดให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นกรมหนึ่งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน จัดการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย และส่งเสริมการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ให้กับประชากรกลุ่มเป้าหมายต่างๆ โดยมีกระบวนการดังนี้

๑. จัดทำนโยบายการศึกษานอกโรงเรียนแห่งชาติ การศึกษานอกโรงเรียน วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
๒. จัดทำแผนงานและโครงการ การศึกษานอกโรงเรียน วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
๓. จัดทำงบประมาณ
๔. พัฒนารูปแบบและหลักสูตรการจัดการศึกษานอกโรงเรียน พัฒนาทาง วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
๕. จัดทำมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียน วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
๖. จัดการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย และส่งเสริมการจัดการ ศึกษาในระบบ
๗. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน องค์กร ชุมชน ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดเครือข่ายในการจัด การศึกษานอกโรงเรียน
๘. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรม หรือตามที่ กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

การจัดการศึกษานอกโรงเรียน ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาที่จะ ประสานสัมพันธ์กับการศึกษาในโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเป็นโอกาสในการ เรียนรู้ที่สมบูรณ์ และต่อเนื่องตลอดชีวิตให้กับประชาชน

วัตถุประสงค์การจัดการศึกษานอกโรงเรียน

๑. เพื่อชดเชยโอกาส และเสนอทางเลือกให้กับผู้ขาดโอกาส ผู้พลาดโอกาส และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา
๒. เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา ให้สามารถกระจายโอกาสให้แก่ประชาชนทุกคนได้อย่างทั่วถึง กว้างขวาง และเป็นธรรม
๓. เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย และเครือข่ายการเรียนในสังคม เพื่อสานต่อโอกาสในการเรียนรู้ของประชาชนให้ต่อเนื่องตลอดชีวิต
๔. เพื่อเสริมคุณภาพของการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน

กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ๓ รูปแบบ

กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ดำเนินการอยู่ ในแต่ละช่วงเวลาย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพปัญหา ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย แต่โดยทั่วไปอาจจำแนกประเภทกิจกรรมเป็น ๓ ประเภท โดยยึดเนื้อหาเป็นหลัก คือ

๑. การศึกษาพื้นฐาน และการศึกษาต่อเนื่องสายสามัญ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเครื่องมือในการเรียนรู้ ตลอดจนเสริมสร้างความรู้ และความสามารถที่เป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตตลอดจนเสริมสร้างความรู้และทักษะสำหรับการศึกษาต่อเนื่องที่เสริมต่อจากการศึกษาพื้นฐาน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนนอกระบบโรงเรียน ได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถและเจตคติอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การประกอบอาชีพ และเตรียมการที่จะศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป

๒. การพัฒนาทักษะด้านอาชีพ เป็นการพัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติเพื่อการประกอบอาชีพ โดยเน้นการพัฒนาอาชีพท้องถิ่น การสร้างผู้ประกอบการขนาดย่อม และอาชีพอิสระ การเตรียมความพร้อม เพื่อรับจ้างในตลาดแรงงาน และการปรับปรุงอาชีพที่มีอยู่และให้ได้ผลยิ่งขึ้น

๓. การศึกษาเพื่อใช้ความรู้ข้อมูลข่าวสาร เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติในสังคม ซึ่งอาจดำเนินการโดยการพัฒนาแหล่งความรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ เช่น การจัดตั้งห้องสมุดประชาชนจังหวัด, อำเภอ การจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน การจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ และวิทยากร โดยผ่านรายการวิทยุ โทรทัศน์ หอกระจายข่าว และนิทรรศการ การสนับสนุนผู้รู้ในสังคม เพื่อนำศักยภาพ ความชำนาญ และภูมิปัญญาทั้งภายในและภายนอกชุมชนมาเผยแพร่ให้กับประชาชน

กศน. ใน ค.ศ. ๒๐๐๐

มุมมอง ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ วุฒิสมาชิก อดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๑. เรื่องการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียน ควรเน้นให้มีกิจกรรมและให้ลงมือปฏิบัติจริง ในการเรียนให้มาก เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามในทุกขณะ

๒. กศน. จะต้องหาทางขยายการศึกษาให้คนที่ไม่ได้ตั้งใจเรียนรู้อย่างจริงจัง ไม่ได้ตั้งใจฟัง ไม่ได้ตั้งใจเห็นโดยตรง ได้เรียนรู้ ได้เห็น ได้ฟัง และได้นำสิ่งเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้

๓. การจัดการเรียนการสอนสำหรับคนที่ไม่มีโอกาสเรียน ได้เรียนการศึกษานอกโรงเรียนควรให้มีการใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยให้มาก เช่น วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ข้อมูล ข่าวสาร ทันต่อเหตุการณ์

๔. กศน. มีวิธีการจัดการเรียนการสอน และวิธีการทำงานเป็นกลุ่ม และรู้จักนำข้อมูลมาพัฒนาร่วมกัน รวมทั้งการหาคำตอบกันเอง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะต่าง ๆ ทำให้คนคิดเป็น แก้ปัญหาได้ และมีความก้าวหน้าในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชน

มุมมอง ดร. กมล สุดประเสริฐ อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

๑. ต้องมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกโรงเรียนทั้งหมด ซึ่งมีอาชีพประจำอยู่ในปัจจุบัน โดยให้ความรู้ควบคู่ไปกับการทำอาชีพ ให้สามารถพัฒนาอาชีพ และสร้างความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเองและชุมชน

๒. กศน. ควรทำสื่ออาชีพที่มีอยู่หลายหมื่นอาชีพให้เป็นเอกสารให้ความรู้เล่มเล็ก ๆ อ่านง่าย เข้าใจง่าย เป็นเรื่องสั้นๆ แต่ละอาชีพ

๓. กิจกรรมการพบกลุ่มของนักศึกษา กศน. ควรปรับปรุงให้มุ่งการรวมกลุ่มเพื่อทำอาชีพ หรือบูรณาการเรียนรู้ที่เรียนเอาไปใช้ในการทำงานร่วมกันจริง ๆ และควรสร้างเครือข่ายของกลุ่ม เพื่อให้เกิดอำนาจต่อรอง และรู้ข้อมูลข่าวสารของกันและกันระหว่างกลุ่มด้วย

๔. Competency Base กศน. ควรเน้น Out come ที่ต้องการ ซึ่งไม่น่าจะแตกต่างจากทักษะที่กระทรวงแรงงานของสหรัฐอเมริกา (Scan) ได้ตั้งเป้าไว้ว่า

๔.๑ อ่านหนังสือ รวมทั้งอ่านจาก Internet ได้คล่องแคล่ว

๔.๒ เขียนหนังสือ รวมทั้งพิมพ์คอมพิวเตอร์ได้คล่องแคล่ว

๔.๓ คิดเลขเร็ว ถูกต้อง

๔.๔ วิเคราะห์ด้วยเหตุด้วยผลได้เป็นอย่างดี

๕. การเรียนการสอน และการประเมินผลควรคำนึงถึงสติปัญญา และความสามารถหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการใช้สายตา ด้านดนตรี ด้านการเคลื่อนไหว ด้านภาษา ด้านคณิตศาสตร์ ด้านการปรับตัวเองให้เข้ากับบุคคลและด้านการปรับตัวเข้ากับสังคม

มุมมอง นายสุนทร สุนันท์ชัย อธิการอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

๑. การจัดการศึกษานอกโรงเรียน ควรจัดตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
๒. กศน. ต้องทำหน้าที่เป็นผู้จัดการให้มากยิ่งขึ้น และถ้ามีงบประมาณ หรือกองทุนต่าง ๆ เพียงพอ ก็สามารถกระจายให้เครือข่าย องค์กรเอกชน ดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียนได้

๓. งานการศึกษานอกโรงเรียนบางอย่างต้องให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยดูแล

๔. การเตรียมคนให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ และการอนุรักษ์ทรัพยากร เป็นประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพัฒนาในการจัด กศน. ในทศวรรษที่ ๒๑

๕. สมรรถฐานของประชาชนคนไทยในทศวรรษหน้า ควรประกอบด้วย

๕.๑ ทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน เขียน คิด คำนวณได้ดีรวมทั้งการพิมพ์ การอ่านกราฟฟิค อ่านสัญลักษณ์จากคอมพิวเตอร์ การใช้อินเทอร์เน็ต

๕.๒ การมีทักษะในการคิด

๕.๓ การมีคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย

- ความสามารถในการใช้ทรัพยากร

- การมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

- การมีความสามารถในการใช้ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ

มุมมอง นายชรงค์ชัย บุญปาน ประธานบริษัทมติชน จำกัด (มหาชน)

1. ควรจะมองลงฐานล่างที่งาน กศน. จะต้องรับผิดชอบ ซึ่งได้แก่คนอยู่นอกระบบโรงเรียนที่มีอยู่มากมายและหลากหลาย กศน. ต้องมีข้อมูลชัดเจน และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

๒. หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา คือ ต้องสอนให้คนมีชีวิตอยู่เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักการอ่อนน้อมถ่อมตน ทำความดีความงาม สอนให้คนมีความสุขให้ได้ ใช้ชีวิตให้เป็น รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของคนโลกและสังคม ให้มีชีวิตอยู่เพื่อคนอื่นอย่างมีความสุขให้ได้

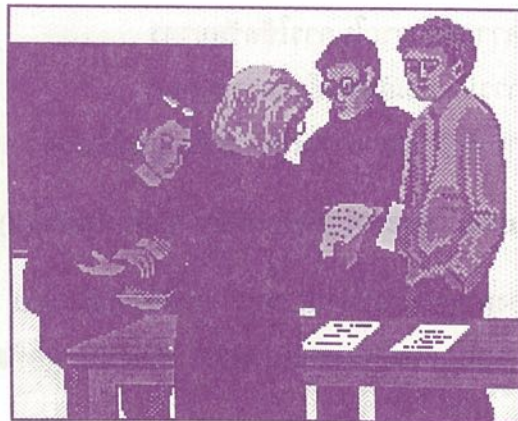
๓. คนเก่ง คนดีจริง จิตใจต้องดี เป็นผู้เสียสละและถ้าต่างคนต่างเป็นผู้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานแล้วงานก็จะสำเร็จได้เร็ว

๔. ระบบการศึกษาต้องสอนให้คนเข้าถึงแก่น หรือเข้าถึงจิตวิญญาณจริง ๆ ไม่ใช่สอนให้แก่งแย่งแข่งดีกัน แต่ต้องสอนให้คนพึ่งพาอาศัยกันและกัน โลกจึงจะอยู่ได้ด้วยความสุข

๕. กลุ่มเป้าหมายของ กศน. ยังจำเป็นต้องเน้นการเรียนรู้ให้อ่านออกเขียนได้ เน้นสื่อหนังสือเป็นหลัก ขณะเดียวกันก็เรียนรู้และเลือกใช้สื่อไฮเทคที่เหมาะสม

๖. การให้การศึกษาของ กศน. ควรใช้วิธีการแทรกซึมความรู้ให้แก่เขาโดยไม่รู้ตัว เขากำลังถูกบังคับจะเป็นการดีกว่า

อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ต้องเป็นกระบวนการศึกษาตลอดชีวิตที่ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดดำเนินการ ถึงแม้ว่าเนื้อหาสาระละเอียด ในการจัดกิจกรรมจะเปลี่ยนแปลงไป แต่ก็เป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี รู้จักใช้ บริหารเทคโนโลยีและทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เมืองย่าโม ไคราช

นครราชสีมา

เมืองนครราชสีมา ในอดีต (สุโขทัย อยุธยา ธนบุรี รัตนโกสินทร์ตอนต้น)

ชื่อเมืองนครราชสีมาถูกกล่าวถึงเป็นครั้งแรกจากเอกสารสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถในกฎหมายเรื่อง พระอัยการตำแหน่งนาพลเรือนและนาทหารหัวเมือง ที่ประกาศใช้ใน ปี พ.ศ. ๑๙๙๘ ระบุว่าเมืองนครราชสีมาเป็นเมืองชั้นโท เจ้าเมืองมีบรรดาศักดิ์เป็นออกญากำแหงสงคราม รามภักดีพิริยะภาทะ ศักดินา ๑๐,๐๐๐ ไร่ ก่อนหน้านี้นครราชสีมาอาจจะยังไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรไทย ยังอยู่ภายใต้การปกครองของกัมพูชา แต่คงจะควบคุมดูแลไม่เข้มงวดมากนัก เพราะกัมพูชานั้นเริ่มเสื่อมอำนาจลงตั้งแต่นครราชสีมาพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ แม้ว่าจะมีคนไทยแถบลุ่มน้ำยมจะสามารถตั้งตัวเป็นอิสระและสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้สำเร็จในปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๘ แต่ยังไม่มียุทธผลแผ่มาถึงนครราชสีมา ที่คงเป็นเพียงเมืองชายเขตแดนของอาณาจักรในสมัยนั้น

แต่มีหลักฐานที่แสดงว่าเมืองนครราชสีมา อาจจะได้ติดต่อกับอาณาจักรไทยก่อนการสถาปนาอยุธยาเป็นราชธานี ในปี พ.ศ. ๑๘๙๓ หรืออย่างน้อยน่าจะเริ่มมีความสัมพันธ์กันในสมัยพระรามาธิบดีที่ ๑ โดยที่เมืองนครราชสีมาในฐานะเป็นเมืองพระยามหานครของอยุธยา ข้อสันนิษฐานนี้ อนุมานจากผลที่กองทัพไทยได้ชัยชนะในสงครามกัมพูชาถึงแม้ว่าอยุธยา จะยังไม่ได้มีอำนาจเหนือกัมพูชาอย่างเด็ดขาด แต่น่าจะเป็นผลให้หัวเมืองปลายอาณาเขตของกัมพูชา เช่น นครราชสีมา หลุดพ้นจากอำนาจของกัมพูชา และตกอยู่ใต้อำนาจอยุธยาแทน

ข้อจำกัดในการคมนาคม ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ จำนวนประชากรที่เบาบางเป็นเหตุผลให้ดินแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษในช่วงนั้น ดังนั้นจึงไม่ค่อยปรากฏเรื่องราวเกี่ยวกับเมืองนครราชสีมาในประวัติศาสตร์ไทยมากนัก รวมทั้งมีข้อสังเกตว่าพลเมืองนครราชสีมา มีความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมกับกัมพูชาทำให้ยังไม่ยอมอ่อนน้อมราบคาบทีเดียว ในรัชกาลต่อ ๆ มา กองทัพไทยยังต้องยกออกไปตีกรุงกัมพูชาอีกหลายครั้ง

สมัยสมเด็จพระนารายณ์น่าจะเป็นสมัยที่เกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่ นครราชสีมา โดยโปรดให้ย้ายเมืองนครราชสีมาจากท้องที่อำเภอสูงเนินมาตั้งอยู่ที่ ตั้งปัจจุบัน โดยสร้างเมืองนครราชสีมาเป็นป้อมปราการในฐานะเมืองสำคัญชาย พระราชอาณาจักร และทรงเลือกสรรข้าราชการที่มีความสามารถออกไปปกครอง ในสมัย พระเพทราชาเมื่อแรกขึ้นครองราชย์สมบัติ ได้มีพระราชโองการให้ข้าราชการหัวเมืองมา ถวายบังคมทูลน้ำพิพัฒน์สัตยาเพื่อแสดงความจงรักภักดี แต่เจ้าเมืองนครราชสีมาไม่ยอม เข้าเฝ้า จึงมีพระบรมราชโองการให้ยกทัพขึ้นไปปราบพระยายมราช (สังข์) ที่เมือง นครราชสีมา สงครามนี้กินเวลา ๒ ปี ทำให้เมืองนครราชสีมาอ่อนแอ เพราะถูกตัดรอน กำลังลงไปมาก ปรากฏชัดเจนในครั้งกบฏบุญวงศ์ใน ปี พ.ศ. ๒๒๓๕ ที่มีกำลังเพียง ๒๔ คน เจ้าเมืองและกรรมการเมืองนครราชสีมาต้องอ่อนน้อมและขอให้กองทัพอยุธยาเข้าช่วยยุดิ เหตุการณ์ หลังเหตุการณ์นี้ได้มีการฟื้นฟูกำลังเมืองนครราชสีมา จนเมื่อเจ้าเมือง หลวงพระบางยกทัพมาตีเมืองเวียงจันทน์ พระเจ้ากรุงศรีสัตนาคนหุต (เวียงจันทน์) ขอให้ กองทัพอยุธยาเข้าช่วย ปรากฏว่ากองทัพไทยมีกำลังจากนครราชสีมาเป็นหลัก แต่อย่างไร ก็ตามการฟื้นฟูกำลังให้กับเมืองนครราชสีมา ได้กระทำพร้อม ๆ กับการเพิ่มบทบาทให้กับเมือง สำคัญอื่น ๆ เช่น พิมาย การเพิ่มอำนาจให้กับเมืองพิมายเท่ากับเป็นการคานอำนาจ เมืองนครราชสีมา เมื่ออยุธยายุติความเป็นราชธานี ในปี ๒๓๑๐ กลุ่มผู้ปกครองในพิมายก็ สามารถคุมอำนาจการปกครองในเขตอิทธิพลของเมืองนครราชสีมาได้สำเร็จ และกลุ่มผู้นำใน สองเมืองนี้ได้ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้ปกครองเมืองนครราชสีมา

สมัยกรุงธนบุรี ปัญหาภายในของเวียงจันทน์ และจำปาศักดิ์ ทำให้อิทธิพลของ รัฐไทยขยายเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถานการณ์ทางการเมืองของลาวในช่วงนั้นเกิด ความแตกแยกภายใน รัฐบาลไทยประกาศให้ความคุ้มครองพร้อมทั้งให้สถานภาพทางการเมือง แก่ขุนนาง ในปี พ.ศ. ๒๓๒๑ เวียงจันทน์ถูกลดฐานะลงเป็นเมืองพระยามหานคร แม้ว่าต่อมาได้ยกฐานะขึ้นเป็นเมืองประเทศราชขึ้นต่อกรุงเทพ แต่เมืองที่เคยขึ้นต่อเวียงจันทน์ โดยเฉพาะฝั่งขวาของแม่น้ำโขงกลายเป็นเมืองชั้นนอกของอยุธยา และอาณาจักรไทยสามารถ เข้ามามีอิทธิพลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมดอย่างสมบูรณ์เป็นครั้งแรก

เมืองนครราชสีมาในฐานะที่เป็นเมืองใหญ่ และใกล้ชิดกับอาณาจักรไทยในที่ราบ ภาคกลางมานาน จึงสามารถที่จะดูแลผลประโยชน์และเชื่อมโยงอำนาจของส่วนกลางที่มีอยู่

เหนือเมืองต่าง ๆ นี้ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นนครราชสีมาจึงมีบทบาทเป็นเสมือนตัวแทนของส่วนกลางในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และการที่พระเจ้ากรุงธนบุรีทรงพระราชทานสนมที่เชื่อว่าทรงครรรภ์กับพระองค์ให้กับเจ้าพระยานครราชสีมา (ปิ่น) จึงเป็นการสะท้อนถึงความใกล้ชิด และความไว้วางใจพระทัยที่มีต่อผู้ปกครองเมืองนครราชสีมาเป็นอย่างสูง

สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงแต่งตั้งพระพิมายขึ้นเป็นพระยานครราชสีมา เจ้าพระยานครราชสีมา (ปิ่น) เจ้าเมืองคนเดิมกล่าวกันว่าชราภาพ และจักษุมืดมัวลง จึงได้มีการตั้งหัวเมืองชั้นนอกให้เป็นกำลังของเมืองนครราชสีมา และยกเมืองนครราชสีมาเป็นเมืองเอก จนกระทั่งในปี ๒๓๖๙ ได้เกิดเหตุการณ์กบฏเจ้าอนุวงศ์ เมืองนครราชสีมาได้กลายเป็นกำลังสำคัญของไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในสมัยรัชกาลที่ ๔ ประเทศไทยทำสนธิสัญญาเบาวริงกับอังกฤษและสัญญาลักษณะเดียวกันกับชาติตะวันตก เมืองนครราชสีมาได้รับความสนใจในฐานะที่มีสินค้าออกที่สำคัญ เช่น หนังสัตว์ เขาสัตว์ และงาช้าง นอกจากนี้รัชกาลที่ ๔ ยังมีพระราชดำริที่จะตั้งให้เป็นราชธานีแห่งที่ ๒ แต่เนื่องจากขาดแคลนน้ำ และการคมนาคมไม่สะดวก จึงโปรดที่ลพบุรีแทน

รัชกาลที่ ๕ พระองค์ได้ทรงทำนุบำรุงเมืองนครราชสีมาให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อนในทุก ๆ ด้าน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้กรมหมื่นสรรพสิทธิประสงค์จัดการปกครองเมืองนครราชสีมา เพื่อเตรียมการตั้งเป็นมณฑลเทศาภิบาล และสร้างทางรถไฟสายแรก กรุงเทพมหานคร นครราชสีมา ในปี พ.ศ. ๒๔๓๓ ทำให้ติดต่อกับภาคกลางและภาคอื่นๆ ได้สะดวกขึ้น

รัชกาลที่ ๖ ได้โปรดรวมมณฑลเทศาภิบาลเข้าเป็นภาค มีอุปราชปกครองยกเว้น มณฑลนครราชสีมา ยังคงปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาลต่อเนื่องมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ ๗ พ.ศ. ๒๔๗๖ ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง และกบฏบวรเดช รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๖ ยุบมณฑลเทศาภิบาล และจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค โดยแบ่งการปกครองออกเป็นจังหวัด และอำเภอมาจนถึงปัจจุบัน

วีรกรรมท้าวสุรนารี

ท้าวสุรนารี เดิมชื่อ**คุณหญิงโม** เป็นภริยาพระยาปลัดเมืองนครราชสีมา เกิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๐๔

วีรกรรมท้าวสุรนารี เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๓๖๙ สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เจ้าอนุวงศ์ ผู้ครองเมืองเวียงจันทน์ได้เข้ายึดเมืองนครราชสีมา ขณะนั้นเจ้าเมืองและพระยาปลัดเมืองไม่อยู่ ไปราชการที่เมืองซุขันธ์ กองทหารของเจ้าอนุวงศ์จึงเข้ายึดเมืองนครราชสีมาได้โดยง่าย ท้าพหน้าของเจ้าอนุวงศ์ได้ยกพลไปยังเมืองสระบุรี และได้กวาดต้อนครอบครัวชาวเมืองนครราชสีมา (ส่วนมากเป็นหญิง เด็ก และคนชรา) ส่งไปเมืองเวียงจันทน์ผู้คุมครอบครัวชาวเมืองนครราชสีมา คือ **เพี้ยรามพิชัย** เพี้ยรามพิชัยได้สั่งให้บริวารชาวเมืองजनलिन แม้แต่มีดและเสียมก็มีให้มิดิตตัว **คุณหญิงโม** ภริยาพระยาปลัดเมืองก็ถูกคุมตัวไปด้วย ในระหว่างเดินทางคุณหญิงโมได้อุบายให้ชาวเมืองเคแพร เชื่อฟังทหารผู้คุม แม้จะได้รับความทารุณประการใดก็ขอให้อดทน ทหารผู้คุมต้องการอาหาร ข้าวปลา ก็จัดหาให้จนเป็นที่พอใจ ขบวนชาวเมืองได้เดินทางรอนแรมไปโดยลำดับ

เมื่อถึงทุ่งลัมฤทธิ แขวงเมืองพิมาย จึงหยุดและตั้งค่ายพักแรม ณ ที่นี้ คุณหญิงโมได้ออกอุบายให้ชาวเมืองนำข้าวปลา อาหาร และสุรา ไปเลี้ยงดูทหารผู้คุมจนเมามายขาดความระมัดระวัง ครั้นแล้วคุณหญิงโมจึงจัดครอบครัวที่ถูกต้อนไปในวันนั้นเป็นกองหน้า กองหลังประกอบด้วยอาวุธ มีด จอบ เสียม และไม้ตามแต่จะหาได้ ส่วนคนชราและเด็กให้อยู่รั้งท้าย คุณหญิงโมเป็นผู้นำเข้าโจมตี กองทหารเมืองเวียงจันทน์ที่ควบคุม โดยไม่ทันรู้ตัวแล้วตรงเข้าทำลายเกวียนที่บรรจุกระสุนดินดำ และระเบิดเสียสิ้น ทหารที่ควบคุมล้มตายเป็นอันมาก ที่เหลือก็แตกพ่ายกระจัดกระจายไป ครั้นเจ้าอนุวงศ์ทราบข่าวก็ให้กองทหารม้า และกองทหารเดินเท้ามีเจ้าปานและเจ้าสุทธิสารเป็นหัวหน้ารีบยกไปปราบปราม คุณหญิงโมก็ให้รวบรวมกำลังเข้าต่อสู้และก็ได้ชัยชนะอีก กิตติศัพท์แห่งความมีชัยเลื่องลือไปไกล ชาวเมืองนครราชสีมาที่หลบหนีกองทัพเมืองเวียงจันทน์อยู่ตามป่าดงเข้ามาสมทบมากขึ้น เมื่อการณเป็นเช่นนี้เจ้าอนุวงศ์ก็เสียขวัญ เกรงชาวเมืองจะโจมตีเมืองนครราชสีมาคืนไป ครั้นจะยกกำลังเท่าที่มีติดตามกองหน้าไปเมืองสระบุรี เพื่อโจมตีกรุงเทพฯ ก็เกรงจะมีศึกขนาน จึงให้เผาเมืองนครราชสีมาเสียทั้งหมด แล้วถอยทัพกลับ

เมืองเวียงจันทน์ไปในปีนั้น เมื่อเจ้าอนุวงศ์ถอยทัพกลับไปจากเมืองนครราชสีมาแล้ว คุณหญิงโม่ได้นำครอบครัวชาวเมืองที่เหลือตายกลับเมืองนครราชสีมาตามเดิม และรวบรวมทหารจัดเป็นกองติดตามร่วมกับกองทัพกรุงเทพฯ เพื่อติดตามโจมตีกองทัพเมืองเวียงจันทน์ต่อไป

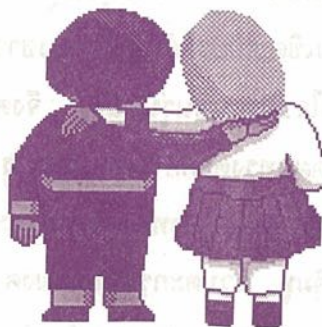
ครั้นเสร็จศึก พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาคุณหญิงโม่ ขึ้นเป็น "ท้าวสุนารีย์" พระราชทานเครื่องยศทองคำเป็นเกียรติ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาปลัดเมือง สามीของท้าวสุนารีย์ เป็นที่ "เจ้าพระยามหิธรราชินดี" ที่ปรึกษาราชการเมืองนครราชสีมา

ท้าวสุนารีย์ ไม่มีบุตรสืบตระกูล และได้ถึงแก่กรรมเมื่ออายุได้ ๘๐ ปี คุณความดีของท่านเป็นที่ประจักษ์ ทางราชการทั้งฝ่ายทหาร พลเรือน พ่อค้า คหบดี และประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ได้ร่วมใจกันสร้างอนุสาวรีย์ของท่านไว้ ณ ประตุมุมพล ในเขตเทศบาลนคร นครราชสีมา ระหว่างถนนจอมพลตัดกับถนนราชดำเนิน

อนุสาวรีย์นี้เดิมพระยาประสิทธิ์ศิลปการ (สะอาด สิงหนณี) ข้าหลวงเทศาภิบาล สำเร็จราชการมณฑลนครราชสีมา ได้ออกทุนทรัพย์ส่วนตัวสร้างภูษานายอมบรรจจุฐิ ท้าวสุนารีย์ไว้ที่มู่วัดพระนารายณ์มหาราช ทิศพายัพริมถนนอัษฎางค์ตัดกับถนนประจักษ์ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๗๗ พระยาอำภรพ่ายพิศ (ดิศ อินทโสฬส) ผู้ว่าราชการจังหวัด นครราชสีมาในสมัยนั้น กับพันเอกพระเริงรุกปัจจามิตร (ทอง รักสงบ) ร่วมใจกับ ข้าราชการฝ่ายทหาร พลเรือน คหบดี และพ่อค้าประชาชนชาวนครราชสีมา ได้พิจารณา เห็นว่า วิศวกรรมของท้าวสุนารีนั้นเป็นตัวอย่างแก่นุชนรุ่นหลัง ในด้านความกล้าหาญ เสียสละเพื่อประเทศชาติ ทั้งเป็นการเชิดชูเกียรติอันสูงยิ่งของชาวนครราชสีมา การจะสร้าง อนุสาวรีย์ของท่านไว้เป็นเครื่องเตือนใจของอนุชนรุ่นหลัง จึงตกลงหล่อรูปท้าวสุนารีย์ด้วย ทองแดงขนาดเท่าตัวจริงในทำยีน ดัดผมทรงดอกกระทุ่ม ถอนไร แต่งกายด้วยเครื่องยศที่ได้รับพระราชทานผ่านู่งกรองทองมีลายเชิง เล็กรองทอง ผ้าห่ม (สะพัก) สะไบกรองทอง นุ่งจีบ คาดเข็มขัด สไบห่มเฉียงซ้าย สวมตุ้มหู สวมตะกรุดพิสมรมงคล 3 สายทับสไบ นิ้วก้อย ทั้งสองมือสวมแหวนนิ้วละวง มือขวากุมดาบ ด้ามดาบจำหลักลายสอดอยู่ในฝักจำหลักลาย ปลายจรดพื้น มือซ้ายเท้าสะเอว หันหน้าเฉียงซ้ายนิดหน่อย ก้มหน้านิด ๆ หันหน้าไปทาง

ทิศตะวันตกแสดงการระใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท พระมหากษัตริย์ ณ ราชธานี มีชুমประตุ และกำแพงหินแห่งนครโบราณ (ประตูชุมพล) เป็นฉากหลัง อนุสาวรีย์หล่อด้วยทองแดงรมดำ สูง ๑.๔๕ เมตร หนัก ๓๒๕ กิโลกรัม ประดิษฐานอยู่เหนือไฟทีสี่เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสอง สูง ๒.๕๐ เมตร ไฟทีสร้างด้วยหินขัดมีฐานรองรับเป็นฐานคอนกรีตเสริมเหล็ก รูปสี่เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสอง นับจากพื้นพุทธบาทจนถึงไฟทีมี ๓ ชั้น ฐานชั้นแรกทำเป็นชั้นบันไดทั้ง ๔ ด้าน สำหรับเดินขึ้น พื้นปูด้วยกระเบื้องหินอ่อน มีเสาและโคมไฟประดับโดยรอบ ฐานชั้นที่ ๒ เป็นที่สักการะบูชามีเสาประกอบด้วยข้อไฟทั้ง ๔ มุม ฐานชั้นที่ ๓ รองรับไฟทีเป็นที่วางเครื่องสักการะบูชา ไฟทีด้านทิศตะวันตก ซึ่งเป็นด้านหน้าของอนุสาวรีย์ มีแผ่นทองแดงรมดำ รูปเสมา จารึกประวัติเกี่ยวกับวีรกรรมของท้าวสุรนารีเป็นอักษรไทย ๒๐ บรรทัด ไฟทีด้าน ตะวันออกซึ่งเป็นด้านหลังของอนุสาวรีย์มีแผ่นทองแดงรมดำ เป็นรูปเสมา จารึกประวัติ อนุสาวรีย์เป็นภาษาไทย ๒๔ บรรทัด ด้านหลังของอนุสาวรีย์มีแผ่นหินอ่อนสีเทา ๒ แผ่น จารึกด้วยอักษรไทย เกี่ยวกับประวัติวีรกรรมของท้าวสุรนารี และประวัติอนุสาวรีย์ ท้าวสุรนารี ข้อความตรงกับที่จารึกไว้ในแผ่นเสมา

ปัจจุบันทางราชการกรมศิลปากร ได้ประกาศขึ้นบัญชีอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ตามพระราชบัญญัติโบราณวัตถุฯ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๐ ไว้แล้ว

เพลงโคราช

ขุนสูงภษศึกษากร กล่าวถึงเพลงโคราชว่า เดิมเป็นเพลงสั้น ๆ เรียกว่า "เพลงก้อม" คำว่า ก้อม เป็นภาษาถิ่นโคราชตรงกับภาษาอีสาน แปลว่า สั้น ทวี ชำนาญเวช ได้ให้ความหมายของเพลงโคราชว่า เพลงโคราชเป็นกลอนปฏิพากษ์คือการใช้ปฏิภาณในการแก้ไขปัญหา ร้องโต้ตอบคล้ายเพลงฉ่อย และเพลงปรบไก่ ว่าแก้กันทันทีทันควัน ไม่ต้องอาศัยโน้ตหรือบทใด ๆ เลย ลักษณะเป็นคำกานท์ตันที่ตันเล่นอักษรสัมผัส ทำให้มีความเพราะพริ้งยิ่งนัก ลักษณะเฉพาะของเพลงโคราชที่แตกต่างจากเพลงพื้นบ้านอื่น คือ เป็นศิลปะการแสดงที่ใช้ปฏิภาณไหวพริบ ร้องตอบโต้กันเป็นบทกลอน โดยมีลีลา และจังหวะที่ปราศจากดนตรีประกอบการแสดง

กำเนิดของเพลงโคราช ปัจจุบันยังหาข้อมูลที่ชัดเจนไม่ได้ แต่จากการค้นคว้าพบว่า มีที่มา ๒ ทาง คือ นายพราน ชื่อ เพชรน้อย ออกไปล่าสัตว์ในป่าเขตบ้านหนองขุนนาง (อำเภอหนองขุนนางปัจจุบัน) อำเภอโชคชัย ในป่าจะมีหนองน้ำขนาดใหญ่ พรานเพชรน้อย ผ่านมาพบลูกสาวพญานาคขึ้นมาจากหนองน้ำมานั่งร้องเพลง พรานเพชรน้อยได้ยินเกิดความประทับใจ จึงจำเนื้อร้องทำนองมาร้องให้คนอื่นฟัง ลักษณะเพลงที่ร้องเป็นเพลงก้อม และอีกนัยหนึ่งกล่าวกันว่า เพลงโคราชมาจากประเทศอินเดีย โดยพระยาเข้มเพชร เป็นผู้นำมาพร้อม ๆ กับลิเก และลำตัด โดยให้ลิเกอยู่กรุงเทพฯ ลำตัดอยู่ภาคกลาง และเพลงโคราชอยู่ที่นครราชสีมา เพลงโคราชระยะแรก ๆ เป็นเพลงก้อม คนที่เรียนรู้เพลงโคราชจากพระยาเข้มเพชร คือ ตาจัน บ้านสกก อยู่หมู่บ้านสกก ติดสถานีรถไฟชุมทางจิระ

เพลงโคราชจะเริ่มเล่นตั้งแต่เมื่อใด ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด แต่จากการบอกเล่าต่อ ๆ กันมา กล่าวกันว่า ท้าวสุรนารี (คุณย่าโม) สมัยยังมีชีวิตอยู่ (พ.ศ. ๒๓๑๓-๒๓๙๕) ท่านชอบเพลงโคราชมาก เพลงโคราชปรากฏหลักฐานชัดเจนในปี ๒๔๕๖ สมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระบรมราชินีนาถ (สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระราชชนนีพันปีหลวง) เสด็จฯ นครราชสีมาทรงเปิดถนนจอมสุรางค์ยาตร์ และเสด็จฯ ไปพินายด้วยตาหรี (นายหรี บ้านสวนเช่า) มีโอกาสร้องเพลงถวายหน้าพระที่นั่งกับหมอเพลงหญิงชื่อ "แม่ใย"

จากคำบอกเล่าของหมอลำเพลงเล่าต่อ ๆ กันมาว่า ในสมัยรัตนโกสินทร์มีสงครามระหว่างไทยกับเขมร เมื่อไทยชนะสงครามเขมรครั้งใด ชาวบ้านจะมีการเฉลิมฉลองชัยชนะด้วยการขับร้อง และรำรำกันในหมู่บ้านสก ชาวบ้านเรียกว่า "ชุมนุมบ้านสก" อยู่ใกล้กับชุมทางรถไฟถนนจิระ

ลักษณะของเพลงโคราช

ลักษณะคำประพันธ์ต่าง ๆ ของเพลงโคราช มีเอกลักษณ์เฉพาะตนแม้จะนำแบบแผนคำประพันธ์ เช่น กาพย์ หรือกลอนสุภาพ มาใช้ แต่ลีลาจังหวะในการสัมผัสก็มักจะคิดค้นรูปแบบของตน และนิยมเล่นคำ ล้อคำ

ประเภทของเพลงโคราช

จากการศึกษาวิวัฒนาการเพลงโคราช เริ่มตั้งแต่เพลงก้อม หรือ เพลงสั้น ๆ จนถึงเพลงยาว ๆ ที่ใช้แสดงกันอยู่ในปัจจุบันนี้ แบ่งได้เป็น ๕ ประเภท คือ

๑. เพลงชัด้อัน เป็นเพลงสั้น ๆ มีสัมผัสอยู่เพียงแห่งเดียว คือ วรรคที่ ๑ กับวรรคที่ ๒ เท่ากัน ส่วนวรรคที่ ๓ และ ๔ ไม่มีสัมผัสเป็นร้อยแก้วธรรมดา ฟังดูก็ได้อใจความดี แต่ขัดหูผู้ฟัง เช่น

● เอ้อเอ้อ สุริสุระ อีแม่กะทะซั่วถั่ว

เม็ดบุญผิวแล้ว เหมือนไข่อ่างรัง

● เอ้อเอ้อ สละสุระ อีแม่กะทะซั่วหมี

รู้ว่ากินไม่เม็ด มึงจะซั่วมากทำไม

๒. เพลงก้อม (ก้อมแปลว่าสั้น) เป็นเพลงสั้น ๆ เช่นเดียวกับเพลงชัด้อัน แต่มีสัมผัสเพิ่มในวรรคที่ ๓ และ ๔

● เวลาไถกินเช่า ได้ยินเสียงแม่เต่าร้องเอออว

เมื่อคนไทยร้องเอ้า แต่คนลาวร้องเอออว

● ทำกระต๊องกระแตง อยู่เหมือนแดงดอกกระต๊าก

ให้พี่ขอซั๊กหน้อย จะเอาไปฝากถั่วย่น้ำพริก

๓. เพลงหลัก เหมือนเพลงฉ่อยทรงเครื่อง เมื่อจบเนื้อร้องแล้วจึงเอื้อนลงกลอนโอ เป็นเพลงที่เพิ่มจำนวนวรรค โดยหนึ่งบทจะมี ๖ วรรค

● เกศว่าผม แก่แล้วปานผี เมื่อผมด่างามดี ก็มากลับลายหายดำ ไม่เป็น
ผลดอก ผมจะไปนิยมมันทำ - ไม

● อันคนเราทุกวัน เปรียบกันกะโคม พอคนโศกวันโหม ก็ลอยบนเวหา แต่
พอหมดควันโคมคืน ตกลงสู่พื้นพสุธา - ใหญ่

บทเหล่านี้ จะร้องเป็นสำเนียงภาคกลางก็ได้ ฟังไพเราะดี แต่ถ้าร้องภาษาโคราช
เช่น โอ โอ์ เกศว่าผมเอียน่องจรงูสา จำจ่ายดอกแม่งามสง่า ไม่ต้องรู้สูตรรู้สนธิ นาเขิน
ต้องดำดี ผมเผ่าเรานี้มันไม่ดำทน เหลืองหม่นแกมเทาหนา มันไม่งามเงา...แกมทอง เมื่อเป็น
สาวสวยดำดี ดูเป็นสีเป็นใย เก่าแล้วลุ่มบีดเบไป ดูเป็นยับเป็นเียน ทั้งผู้หญิงไม่ชวนหมาย
ทั้งผู้ชายก็ ชวนเียน ไม่หน้าสะออนพอให้ใคร ๆ เอียนชวนมอง

4. เพลงจังหวะรำ เป็นเพลงที่มีสัมผัสมาก จังหวะร้องเร็ว ผู้ร้องและรำได้
จะต้องแม่นยำ แบ่งคำร้องออกเป็นจังหวะสม่าเสมอ สามารถทำจังหวะตามได้โดยการข่ม
ตัวไปตามจังหวะเพลง เพลงใดจะมีการรำ ฝ่ายชายจะต้อง ไช - ชะ ไช - ชะ หรือ ไชเป็น
อาณัติสัญญาณ ฝ่ายหญิงจะสนองรำตอบ การรำจะกางแขนออกคว่ำมือ หงายมือ ข่มตัว
ตามจังหวะเพลง หญิงรำวงแคบ ชายรำวงกว้าง ในวรรคต้นของเพลง ฝ่ายหญิงจะเป็น
ฝ่ายถอย ชายเป็นฝ่ายรุก เมื่อร้องถึงปลายวรรคต้น จะมีการปรบมือ อันเป็นที่รู้กันว่า
จะเปลี่ยน ครั้นถึงวรรคหลัง ฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายรุกบ้าง ฝ่ายชายถอย

● (ชาย) "โอ้ โอ้....เชิญมาเถิดมา เอียน่องมา มาเป็นภรร-ระยา เกิดนอน
แม่สายระโยง แม่มาหมั้นชี มาไปก๊ะพีเป็นหมั้นคง พอแม่
เกียนสาลี...หมั้นเช็บ (ปรบมือ) แม่ตะโพกตุงตุง มาพีจะกุงไปต้อยต้อย
แม่บัวแม่บานย้อย แม่แก้มหอมเหมือนดอก เอียนบานเียน"

● (หญิง) "โอ้ โอ้ ตั้งแต่กัทำไมไม่พาน เอียนว่าตั้งแต่นาน ทำไมจึงไม่พบ
แม่ห้วยนำอ้อม หอมรอยนำอ๊ิบ ปากหวานเหมือนอย่างนำอ้อย
(ปรบมือ) โอ้พ่อหนุ่มเนื้อตัน ทำไมไม่หันเนื้อตัว เข้ามาเหยียบข้าง รั้ว
แต่พอนองเห็นเอียนข้างรอย"

● เพลงสมัยปัจจุบัน คือเพลงที่ใช้ร้อง ใช้แสดงกันในปัจจุบัน จังหวะไม่สม่ำเสมอ ช้าบ้าง เร็วบ้าง ขึ้นอยู่กับผู้ร้อง หมอเพลงบางคนใช้คำใหม่ ๆ ทันสมัย เอาสำเนียงภาคกลางมาร้องก็มี เช่น

● โอ้ โอ้...ประเทศไทยของเราถึงคราวแคบ มันต้องมีคนแอบดอกหน้าพี่
เอ๋ย...คนแฝงเพลงโคราช สมัยเจริญจ้างเป็นเงินมาก็แพง เองจะ
ว่ากันยังไง จะถูกใจคนฟัง ขอให้หนุ่มนำหน้าพอเหนียวมาจะนำ
นอน ถ้าเข้าใจครรโลจร ให้ชี้นิวนำทาง ชี้นิวนำทาง เดินยังนำหน้า
อุปมาเหมือนยังพระ...เดินนำเนร (ปรบมือ)

บทกลอนเพลงโคราชมีลักษณะผสมระหว่างคู่ทักกับคู่แปด หรือคู่สิบกับคู่แปดก็ได้ การสัมผัสของเพลงโคราชมีลักษณะเด่นที่สุดในเรื่องรูปแบบจะสัมผัสต่อเนื่องกันทั้งสัมผัสอักษร และสัมผัสสระบางทีก็สัมผัสความ คือเอาคำที่มีความใกล้เคียงกันให้สัมผัสกัน เช่น ไปนา ไปไร่ มีเงิน มีทอง

เนื้อหาเพลงโคราช มีลักษณะหลากหลายเนื้อหาของเพลงจะเกี่ยวข้องกับเรื่อง ความเชื่อ ศาสนา คำสอน ค่านิยม ความเป็นอยู่ อาชีพ สภาพสังคม ประวัติศาสตร์ วรรณคดี ความรักความผูกพัน โดยใช้ปฏิภาณไหวพริบร้องตอบโต้กัน

เวทีเพลงโคราช

แต่เดิมไม่จำกัดสถานที่เล่น ต่อมามีการปลูกโรงเพลง ซึ่งประกอบด้วยเสา ๔ เสา ขนาด ๖ คอก x ๖ คอก (๓ x ๓ เมตร) ยกพื้นสูงเพียงอกใช้คานและตงแข็งแรง ปลูกกระดานเรียบร้อย หลังคาราบแบบปะรำ กันฝนไม่ได้ กันได้แต่น้ำค้าง คนดูดูได้ ๔ ด้าน ไม่ต้องปูเสื่อ มีม้านั่งเล็กแต่สูงวางกลางโรง บนม้านั่งมีขันน้ำพานรองใส่น้ำดื่ม มีจอกสำหรับตักน้ำลอยไว้

การแต่งกาย

หมอเพลงชาย นุ่งผ้าโจงกระเบน ไหมหางกระรอก เลื้อยคอกลมแขนสั้น
ผ้าขาวม้าคาดเอว

หมอเพลงหญิง นุ่งผ้าโจงกระเบน ไหมหางกระรอก เลื้อยแขนสั้นรัดรูปไม่มีปก
สมัยก่อนใช้ผ้ารัดอก และมีผ้าสะไบเฉียงพาดไหล่เท่านั้น

นามสกุลคนโคราช : คนตำบลหัวทะเล

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ประกาศพระราชบัญญัตินามสกุลขึ้นเมื่อ ๒๒ มีนาคม ๒๔๕๕ และประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๔๕๖ โดยมีพระราชประสงค์เพื่อ

๑. นามสกุลเป็นหลักของการสืบเชื้อสายต่อเนื่องกันทางบิดา ผู้ให้กำเนิดเป็นศักดิ์ศรี และแสดงสายสัมพันธ์ในทางร่วมสายโลหิตของบุคคล

๒. นามสกุล ก่อให้เกิดความเป็นหมู่คณะ ส่งเสริมความรัก ความสามัคคีระหว่างเครือญาติ ตั้งแต่คนชั้นสูง ตลอดถึงชั้นทั่วไป

๓. นามสกุล เปรียบเสมือนคุณลักษณะของบุคคลแต่ละเผ่าพันธุ์ ส่วนมากมักสร้างแรงจูงใจ ผู้เป็นเจ้าของนามสกุล ตลอดจนเครือญาติในสกุลให้สำนึกในความดีชั่ว

เมื่อพระราชบัญญัติขนานนามสกุล ได้ประกาศใช้แล้ว ประชาชนคนไทยต่างก็คิดหานามสกุลของตน บ้างขอพระราชทานนามสกุล และบ้างก็ช่วยกันคิดตั้งขึ้นเองในจังหวัดนครราชสีมา หรือโคราชนั้น นิยมตั้งนามสกุลตามภูมิลำเนาที่เกิด หรือที่อยู่อาศัย ใช้ชื่อตำบล อำเภอหรือหมู่บ้านเป็นส่วนท้ายของนามสกุล ซึ่งทำให้มีลักษณะโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของนามสกุลคนโคราช

แหล่งที่มาของนามสกุล อาจได้มาโดยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

๑. นำชื่อปู่ย่า ตายาย หรือพ่อแม่ของตนมาตั้งเป็นส่วนต้น และต่อท้ายด้วยชื่อหมู่บ้าน หรือ ตำบล อำเภอ เช่น ปู่ชื่อพรม บ้านอยู่พะเนาวิ จะได้นามสกุลว่า พรมพะเนาวิ

๒. ตั้งจากกิริยาอาการของผู้ชื่อนามสกุล เช่น เดินทางร่วมไปหาเจ้าหน้าที่ผู้ออกไปสำคัญตั้งนามสกุล ภูมิลำเนาอยู่บ้านสูงเนิน ก็จะได้นามสกุลว่า ร่มสูงเนิน

๓. ตั้งตามลักษณะเฉพาะ หรือเอกลักษณ์ประจำของผู้ชื่อนามสกุล เช่น นายจันทร์ ไปไหนชอบถือจอบไปด้วย จนชาวบ้านให้ฉายาว่า จันทร์จอบ เมื่อไปชื่อนามสกุลเจ้าหน้าที่ทราบว่ายู่ตำบลโพธิ์กลาง ก็จะได้นามสกุลว่า จอบโพธิ์กลาง

๔. ตั้งตามใจเจ้าหน้าที่ เช่น เจ้าหน้าที่คิดถึงต้นไม้ ก็จะนำส่วนต่าง ๆ ของต้นไม้มาตั้งเป็นส่วนต้นของนามสกุล แล้วต่อท้ายด้วยถิ่นที่อยู่ เช่น กิ่งกระโทก ใบกลาง ดอกจันทน์ ผลส้มเทียะ รากพุดชา เป็นต้น

ตัวอย่างนามสกุลของชาวโคราช

อำเภอเมืองนครราชสีมา

ตำบลในเมือง : ก้อนในเมือง, งานในเมือง, ล้อมในเมือง, เกียรในเมือง

ตำบลโพธิ์กลาง : เวชโพธิ์กลาง, อ้วนโพธิ์กลาง, เลิศโพธิ์กลาง

ตำบลมะเริง : จอมมะเริง, ศรีมะเริง, เรืองมะเริง

ตำบลพุดซา : ดีพุดซา, ใบพุดซา, รากพุดซา

ตำบลพลกรัง : สดพลกรัง, เดชพลกรัง, นพพลกรัง

ตำบลปรุใหญ่ : ศรีปรุ, สิ้นปรุ, บรรจงปรุ, เจริญปรุ

ตำบลบ้านใหม่ : สุขใหม่, ใสใหม่, ฤทธิใหม่, ปานใหม่

ตำบลโคกสูง : แวโคกสูง, ร่มโคกสูง, โนนโคกสูง

ตำบลจอหอ : เกิดจอหอ, แซจอหอ, กรีกจอหอ

ตำบลบ้านโพธิ์ : บ้านโพธิ์, นวลโพธิ์, ยุงชมโพธิ์, อยู่โพธิ์, นอนโพธิ์

ตำบลโคกกรวด : ชมโคกกรวด, เขาโคกกรวด, โมโคกกรวด

ตำบลบ้านเกาะ : จำเกาะ, พวงเกาะ, จอมเกาะ, แพนเกาะ, แจบเกาะ

ตำบลหมื่นไวย : อินหมื่นไวย, แจงหมื่นไวย, ใจหมื่นไวย, พงษ์หมื่นไวย

ตำบลพะเนา : ดินवलพะเนา, อยู่สุขพะเนา, อยู่อุ่นพะเนา,
เสื่อมาพะเนา

ตำบลหนองจะบก : ดอกจะบก, เจริญจะบก, โคกจะบก

อำเภอสูงเนิน

ลงท้ายด้วยสูงเนินทั้งหมด เช่น หวานสูงเนิน เกี้ยวสูงเนิน ไชสูงเนิน ไร่สูงเนิน

อำเภอสีคิ้ว

เดิมเป็นตำบลหนึ่งของเมืองจันทัก นามสกุลจึงลงท้ายด้วยจันทัก เช่น แดงจันทัก
แอบจันทัก โกฎจันทัก

อำเภอโชคชัย

เดิมชื่ออำเภอกระโทก จึงลงท้ายว่ากระโทก อำเภอนี้มีลักษณะเฉพาะในการ
ตั้งนามสกุล คือจะเรียงลำดับอักษร ตั้งแต่ ก ถึง ฮ ตามระยะทางจากที่ว่าการอำเภอ

จะเริ่มจาก ก ซึ่งอยู่ใกล้อำเภอมากที่สุด การตั้งนามสกุลเช่นนี้ มีประโยชน์สำหรับการปกครองท้องที่ เช่น กิ่งกระโทก ทองกระโทก มองกระโทก เวยกระโทก แหวกกระโทก แหยงกระโทก เหมกระโทก ไฮกระโทก

อำเภอจักราช

ตำบลทองหลาง : ดิทองหลาง โถทองหลาง วายทองหลาง

ตำบลหนองงูเหลือม : อ้นงูเหลือม บาทงูเหลือม เพื่อนงูเหลือม ดิงงูเหลือม

ตำบลสีสุก : ชาวสีสุก วิไลสีสุก จันสีสุก

อำเภอพิมาย

นามสกุลในอำเภอนี้ จะลงท้ายพิมาย และคำ ได้แก่ พงษ์พิมาย ดีพิมาย กาญจนพิมาย คำชาย คำคล้อง เก่งคำ ถนัดคำ

อำเภอด่านขุนทด

นามสกุลในอำเภอนี้ จะลงท้ายด้วย ขุนทด ชนะ โคกรักษ์ ได้แก่ เมฆขุนทด ไยขุนทด ไกรขุนทด พันชนะ เพียงชนะ ดีชนะ ภูมิโคกรักษ์ ไสโคกรักษ์ รายโคกรักษ์

อำเภอปักธงชัย

ตำบลเมืองปัก : ชุ่มเมืองปัก ฉัตรเมืองปัก ร่มเมืองปัก

ตำบลตะคุ : เลิศตะคุ เจริญตะคุ แสงตะคุ

ตำบลตะขบ : บนตะขบ งามตะขบ ลอยตะขบ

ตำบลจี่ว : ลงท้ายด้วยฉิมพลี ได้แก่ แวฉิมพลี ผลฉิมพลี ใจฉิมพลี

ตำบลตูม : ลงท้ายด้วยพรหมราช ได้แก่ ข้าพรหมราช เดชพรหมราช

ตำบลสะแกราช : ลงท้ายด้วยกิ่งได้แก่ ไฟกิ่ง ระวังกิ่ง เลิศกิ่ง ดีกิ่ง

ตำบลดอน : ขอดอน นอดอน บินดอน ไกลดอน

ตำบลโคกสำโรง : เขยสำโรง งามสำโรง ดีสำโรง

บ้านจะโป๊ะ : พันจะโป๊ะ ฉุนจะโป๊ะ สำราญจะโป๊ะ

บ้านหนองผักแว่น : วิเวชผักแว่น สีผักแว่น กินผักแว่น

บ้านจังหวีด : จิ้งจังหวีด แอบจังหวีด

อำเภอโนนไทย

- ตำบลสันเทียะ : โคนสันเทียะ ดอกสันเทียะ หันสันเทียะ บอนสันเทียะ
ตำบลค่างพลู : ขำค่างพลู แป้นค่างพลู เงินค่างพลู แอบค่างพลู
ตำบลพังเทียม : หลงพังเทียม งานพังเทียม ช่างพังเทียม
ตำบลด่านจาก : มณีด่านจาก ไทลด่านจาก ไช่ด่านจาก
ตำบลสายออ : แผ่นสายออ โลกสายออ ห่วงสายออ
ตำบลกำปัง : เล็งกำปัง ใสกำปัง สุขกำปัง
ตำบลพันดุง : ปัจจุบันนี้ขึ้นอยู่กับอำเภอขามทะเลสอ นามสกุลโมพันดุง
เกพันดุง ใหญ่พันดุง

อำเภอโนนสูง

เดิมชื่ออำเภอกกลาง ดังนั้นจึงมีคำลงท้ายกกลาง เช่น หวังแอบกกลาง มุ่งตรงกกลาง
ขอแนบกกลาง กางร่มกกลาง และลงท้ายว่าจันอัด เช่น แจ็กจันอัด ไกลจันอัด เหลืองจันอัด

อำเภอบัวใหญ่

เดิมชื่ออำเภอ นอก ดังนั้นจึงมีคำลงท้ายนอก เช่น ดอนนอก แขนอก

อำเภอครบุรี

ลงท้ายครบุรี เช่น เสียงครบุรี พลอยครบุรี อาบครบุรี

สำหรับอำเภอที่เกิดใหม่ไม่มีนามสกุลเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ได้แก่ ปากช่อง
ประทาย ชุมพวง คง ห้วยแถลง ขามสะแกแสง เลิงสาง และบ้านเหลื่อม

นามสกุลคนตำบลหัวทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา

กว้างทะเล	กว้างใจทะเล	กาญทะเล	กลิ่งทะเล	เกิดทะเล	แก้วทะเล
เข้มทะเล	ไชทะเล	คงทะเล	คัดทะเล	จินดาทะเล	แจ็งทะเล
ชนะทะเล	ชาญทะเล	ขึ้นทะเล	ชุดทะเล	ดีทะเล	แดงทะเล
ถึงทะเล	ถนนทะเล	ไทยทะเล	นาคทะเล	ปรีอทะเล	แป้นทะเล
พัฒทะเล	เพชรทะเล	เพ็งทะเล	ภูเกิดชายทะเล	ภูชายทะเล	มาตรทะเล
มุดทะเล	ยอดแก้วทะเล	โยงทะเล	รอดทะเล	ลิกทะเล	สดทะเล
สุขทะเล	สุดทะเล	หักทะเล	หาญทะเล	หารทะเล	หรุ่นทะเล
อ่อนทะเล	อิมทะเล	อุระทะเล	เฮงทะเล		

ต้นสาธ

พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดนครราชสีมา

ตามที่คณะรัฐมนตรี เมื่อ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ ได้อนุมัติให้ดำเนินการตามโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสครองราชย์ปีที่ ๕๐ รัฐบาลได้จัดให้มีการรณรงค์โครงการฯ เมื่อ ๙ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ในการนี้สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จเป็นองค์ประธาน และได้ทรงโปรดพระราชทานไม้มงคลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เพื่อปลูกเป็นมงคลนามว่า "สาธ"

เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จฯ เป็นประธานในพิธีเปิดอาคารห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารีอำเภอเมืองนครราชสีมา ในวันพฤหัสบดีที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๑ ได้ทรงปลูกต้นสาธไว้เป็นที่ระลึกแก่ห้องสมุดแห่งนี้

สาธ ชื่อทางวิทยาศาสตร์ *Milletia Leucantha Kurz*

วงศ์ LEGUMINOSAE

ชื่ออื่น กระเจ้าะ, ขะเจ้าะ

ไม้ยืนต้น ผลัดใบ สูง ๑๔-๒๐ เปลือกสีเทา เรือนยอดเป็นพุ่มทึบ ใบอ่อนและยอดอ่อนมีขนยาว ใบประกอบเขียวสลับใบย่อยติดเป็นคู่ตรงกันข้าม ๓-๕ คู่ ปลายสุดเป็นใบเดี่ยว แผ่นใบย่อยรูปรีกว้าง ๓-๕.๕ เซนติเมตร ยาว ๕-๑๒ เซนติเมตร ปลายแหลม โคนมน ดอกสีขาว รูปดอกถั่ว สีชมพูอ่อน ออกรวมกันเป็นช่อตามง่ามใบ และปลายกิ่ง ฝักแบน กว้างประมาณ ๒ เซนติเมตร ยาว ๔-๑๐ เซนติเมตร เมล็ดรูปไข่ เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑.๓ เซนติเมตร

นิเวศวิทยา พบขึ้นในป่าเบญจพรรณใกล้แหล่งน้ำทั่วไป ออกดอกเดือนมีนาคม พฤษภาคม ฝักแก่ พฤษภาคม-สิงหาคม ขยายพันธุ์โดยเมล็ด

ประโยชน์ เนื้อไม้ใช้ในการก่อสร้างและทำเครื่องเรือน

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน, การดำเนินงานแก้ไขการไม่รู้หนังสือในประเทศไทย อดีต-ปัจจุบัน, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๑.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน, ก้าวต่อไปของ กศน. มุมมองของนักคิด, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร, ๓๕๔๐.
- การศึกษานอกโรงเรียน, วัฒนาการการศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ. ๒๔๘๒- ๒๕๓๓, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๑.
- กรมทรัพยากรธรณี, สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กับงานธรณีวิทยา, กรุงเทพฯ : บริษัทฉลองรัตน์ จำกัด, ๒๕๓๕.
- กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน, เฉลิมพระเกียรติ "สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุ ๓๖ พรรษา พุทธศักราช ๒๕๓๔, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, ๒๕๓๕.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต ๑, นครราชสีมา, นครราชสีมา : โคราซอออฟเซ็ท, ๒๕๔๐.
- ขุนสูงภักขศึกษากร, ที่ระลึกในพิธีเปิดหอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา "นามสกุลของชาวโคราช" กรุงเทพฯ : ๒๕๓๐.
- จำลอง สาลีสังข์, สามฟ้าหญิง แห่งราชวงศ์ราชันย์ (ฉบับพิเศษ สมเด็จพระย่า ๙๐), กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจริญรัฐการพิมพ์, ๒๕๓๓.
- ธนาคารกสิกรไทย, สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพ, ๒๕๓๓.
- ธนาคารไทยพาณิชย์, มณีพลอยร้อยแสง, (พิมพ์ครั้งที่ ๒) กรุงเทพฯ : เจริญทองการพิมพ์, ๒๕๓๔.
- ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครราชสีมา, แผนปฏิบัติการการศึกษานอกโรงเรียน ปีงบประมาณ ๒๕๔๐, เอกสารโรเนียว, ๒๕๔๐.
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา, แผนปฏิบัติการการศึกษานอกโรงเรียน ปีงบประมาณ ๒๕๔๐, เอกสารโรเนียว, ๒๕๔๐.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
(สำนักงาน กปร.), สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรี สิรินธรฯ กับการ
พัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรุงเทพฯ : บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด.
๒๕๓๖.

สำนักงานพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา ๑๑, รายงานการวิจัย
"การแสดงผลบ้านอิสานใต้ : ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม", นครราชสีมา :
โรงพิมพ์สำนักงานพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา ๑๑. ๒๕๓๘.

สำนักงานพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, หมายตาสานอิสานใต้, นครราชสีมา :
โรงพิมพ์สำนักงานพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา ๑๑.
๒๕๔๐.

จัดสรรทรัพยากรและไม่มีข้อจำกัดใด ๆ ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของนักศึกษา รวมถึง ฝึกอบรมวิชาชีพ ตลอดจนการส่งเสริมและสนับสนุน (เช่น การจัดหา)
นักศึกษา วิชาชีวะ ๑๒ สาขา . พจนานุกรม ๑ ถึง ๑๕ ฉบับ . การจัดสรรทรัพยากรและไม่มีข้อจำกัด

๑๓๖๘

จัดสรรงบประมาณ ๑๑ สาขาวิชา และสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานของนักศึกษา
และบุคลากร . "นเรศวรจัดสรรงบประมาณ : คือในกรณีที่มีข้อสงสัย
๑๓๖๘ ๑๑ สาขาวิชา และสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานของนักศึกษา
และบุคลากร . คือในกรณีที่มีข้อสงสัย . นเรศวรจัดสรรงบประมาณ : คือในกรณีที่มีข้อสงสัย
๑๓๖๘ ๑๑ สาขาวิชา และสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานของนักศึกษา
และบุคลากร . คือในกรณีที่มีข้อสงสัย . นเรศวรจัดสรรงบประมาณ : คือในกรณีที่มีข้อสงสัย

๑๓๖๘

คณะผู้จัดทำหนังสือที่ระลึก

ที่ปรึกษา

นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา เขต 1

นายโยธิน เมธชนัน

ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

นายประชา จิตสุทธิผล

นายอำเภอเมืองนครราชสีมา

คณะทำงาน

นายวิจิตร	คงสัตย์	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดนครราชสีมา	หัวหน้าคณะทำงาน
นายสุประณีต	ยศกลาง	หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน อำเภอเมืองนครราชสีมา	คณะทำงาน
นายอนุสรณ์	ชุ่มเมืองปัก	ศบอ.เมืองนครราชสีมา	คณะทำงาน
นายประสิทธิ์	ตั้งประเสริฐ	ศนจ.นครราชสีมา	คณะทำงาน
นางพัชราภรณ์	ชุ่มเมืองปัก	ศนจ.นครราชสีมา	คณะทำงาน
นางสาวศิริรัตน์	ทิวะศิริ	ศนจ.นครราชสีมา	เลขานุการคณะทำงาน

